Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
Матэр'ял прымаецца з 9-ці да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 256 (2444) Нядзеля, 4-га лістапада 1928 г.

Вялікая клясавая вайна.

«Праўда» у перадавіцы піша: [illegible]

...цы ў цэлым радзе галін вытворчасьці лік рабочых скарачаецца, вельмі значная частка рабочых выкідаецца на вуліцу, прадукцыйнасьць працы расьце, а рэальны заработак зьніжаецца. Рацыяналізацыя пашырае поле вытворчасьці, але яна звужвае рэсурсы ўнутранага рынку, яго закупныя магчымасьці.

[illegible] ...падарчае дэмакратыі» як яны выглядаюць на справе, а не ў фальшывых сацыял-дэмакратычных кіданьнях, ня мінуць дарэмна. Ня мінуць дарэмна і суровыя ўрокі рэфармісцкага «кіраўніцтва» стачкамі, якое зьяўляецца адным з самых ганебных спосабаў прыдушэньня пралетарыяту.

Новае аб англа-французскім ваенным саюзе

Між Англіяй і Францыяй існуе згода аб узаемным забясьпячэньні стальлю для пабудовы ваенных суднаў. Англа-французскі саюз грунтуецца такім парадкам на 9-ці асобных вайсковых згодах.

„Известия ЦИК СССР и ЦИК“ у нумары ад 1 лістапада [illegible]

...разглядаецца спэцыяльнай падкамісіяй, назначанай праўленьнем Сталёвага Картэлю.

Абгаварваючы гэтае паведамленьне, дыплёматычны карэспандэнт „Дэйлі Геральд“ піша: „Для нас зьяўляецца цікавым, зразумела, пытаньне не аб тым, наколькі французы парушылі свой кантракт з немцамі, але сувязь гэтае згоды з палітыкаю ангельскага ўраду. Само сабою зразумела, што гэткага роду згоды не маглі-б быць падпісаны бяз ведама і згоды ангельскага адміралтэйства і францускага марскога ведамства. Якая мэта гэтае згоды? Якую сувязь яна мае з марскім кампрамісам? Ці зьяўляюцца абедзьве гэтыя згоды толькі часткаю якое-небудзь значна шырэйшае зьдзелкі? Ці ёсьць паміж Францыяй і Англіяй іншыя згоды адносна матар'ялаў для марскога і паветранага флёту, а таксама сухазямнага войска, аб якіх ангельскай грамадзкай думцы нічога невядома? Ёсьць нямала чутак аб абмене самалётамі і матар'ялам для пабудовы паветраных машын. Для нас зараз больш, чым калі-небудзь, зразу... [illegible]

Чэхаславакія удзельнічае ў антысавецкім фронце.

ПРАГА. [illegible] ...некалькіх дзён чэхаславацкі парлямант зацьвердзіў бюджэт на 1929 г.

Усе камуністычныя дэпутаты, выступаючы ў спрэчках па бюджэце, спэцыяльна спыняліся на падрыхтоўках да імпэрыялістычнае вайны, на плянах наскоку на СССР і на пытаньні аб удзеле Чэхаславакіі ў гэтых плянах. Між іншым, камуністычныя дэпутаты зазначалі на ролю, якую па... на СССР чэхаславацкая вайсковая прамысловасьць і чэхаславацкія чыгункі, якія злучаюць Польшчу і Румынію з Захадам. Пры гэтым падкрэсьлівалася, што рэпрэсіі проці чыгуначнікаў ня толькі камуністаў, але і сацыялістаў, за апошні час на ўсходніх чыгунках зьвязаны імення з гэтымі плянамі, накіраванымі проці СССР.

ПЕРАД ПЕРАГЛЯДАМ РЭПАРАЦЫЙНАЕ ПРАБЛЕМЫ.

ФРАНЦЫЯ НЯ ЗГОДЗІЦЦА З ПРАПАНОВАМІ НЯМЕЧЧЫНЫ.

ПАРЫЖ, 2-XI. У Парыж ізноў прыехаў генэральны агент па нямецкіх рэпарацыях Паркер Гільбэрт.

Парыскае выданьне „Нью-Ёрк Геральд“ паведамляе пра гутарку між Паркерам Гільбэртам, прэм'ерам Пуанкарэ і нямецкім паслом у Францыі фон-Гешам, які дамагаўся ўдзелу Злучаных Штатаў „у той ці іншай форме“ ў перамовах аб пераглядзе рэпарацый; адначасна фон-Геш дамагаўся, каб камісія экспэртаў, якая павінна перагледзець плян Даўэса, зьяўлялася „незалежнаю“ і пасядала ў Бэрліне. Водлуг слоў „Матэн“, Пуанкарэ адказаў, што нямецкія прапановы па пытаньні аб пераглядзе рэпарацый будуць загадзя разгледжаны «саюзьнікамі».

Як паведамляюць парыскія газэты, францускі ўрад ня згодзіцца склікаць камісію ў Бэрліне і прызнаць камісію экспэртаў «незалежнаю», лічачы, што камісія павінна быць падначалена зацікаўленым дзяржавам.

Англія купляе Баўгарыю.

ВЕНА, 2-XI. З Сафіі паведамляюць, што міністр фінансаў Баўгарыі Молаў атрымаў у Лёндане стабілізацыйную пазыку на суму 3365 міліёнаў леваў (блізка 35-ці міліёнаў рублёў).

У Саюзе ССР.

Зблізіньне між расейскаю і украінскаю літаратурамі.

МАСКВА. 5-га лістапада АППО ЦК УсеКП(б) склікае нараду па пытаньні аб формах зблізіньня між расейскаю і украінскаю літаратураю. [illegible] ...і украінскія пісьменьнікі і крытыкі (Тычына, [illegible], Хвіля, Журба і інш.). [illegible] наладжваюць пасьля нарады шэраг сяброўскіх сустрэч. [illegible]

Дасягненьні нашае электрапрамысловасьці.

ЛЕНІНГРАД, 2-XI. [illegible] ...тысяч кілёўват, упяршыню ўстаноўлены катлы высокага нажыму, якія працуюць на адкідах драўніны. Ленінградзкі трэст скончыў таксама пабудову станцыі на 500 кілёўат у Вятцы.

Вылазкі кулацкае зграі.

УЛАДЗІМІР, 3-XI. [illegible] ...група кулакоў склікала агульны сход па пытаньні аб выкарыстаньні сродкаў самаабкладаньня і ўчыніла скандал. Бедняком білі па руках, каб не галасавалі. Крычалі: «Самаабкладаньне гэта той самы падатак». У вёсцы Завуч'е, Быкаўскае воласьці самаабкладаньне правесьці не ўдалося з прычыны таго, што кулакі тэрарызавалі жыхарства. Яны пагражалі расправаю тым, хто будзе праводзіць гэтую працу. У вёсцы Патрэнька, Старадворскае воласьці адзін з кулакоў заклікаў сялян да бунту. Праводзіцца агітацыя кулакамі таксама і ў некаторых вёсках Утэраўскае воласьці. У большасьці выпадкаў кулацкая агітацыя посьпеху ня мае.

Заўважваецца, што найбольшы ўплыў кулакі маюць у тых мясцовасьцях, дзе дрэнна наладжана савецкая праца і праца сярод беднаты.

СССР-ВЕРНЫ ПРЫЯЦЕЛЬ ПРЫГНЕЧАНЫХ

ШАНХАЙ. Сэсія сакратарыяту ціхаакіянскіх прафсаюзаў, якая адбылася 27-28 кастрычніка, склікае кангрэс ціхаакіянскіх прафсаюзаў у 1929 годзе ва Ўладывастоку.

Сэсія ў прывітальным лісьце вітае УЦСПС з 11-мі ўгодкамі ўлады рабочых і пасьпешнага будаўніцтва сацыялізму; сэсія зазначае, што прыклад СССР зьяўляецца для рабочых усяго сьвету крыніцаю рэвалюцыйнае энэргіі.

Потым у лісьце зазначаецца, што сакратарыят ціхаакіянскіх прафсаюзаў меркаваў склікаць кангрэс у Аўстраліі, аднак аўстралійскі ўрад не дазволіў гэтага. Сакратарыят згаджаецца на запрасіны УЦСПС склікаць кангрэс ва Ўладывастоку.

Перагляд калектыўных угавораў.

ЗАДАЧЫ ГАСПАДАРЧЫХ І ПРАФСАЮЗНЫХ ОРГАНАЎ.

МАСКВА, 2-XI. Старшыня УЦСПС т. Томскі і старшыня ВСНГ т. Куйбышаў у супольным дырэктыўным лісьце ўсім прафарганізацыям і гаспадарчым органам зазначаюць, што ў надыходзячую кампанію падпісаньня новых калектыўных угавораў павінна быць вырашана шмат вялікіх задач, якія зьвязаны з разьвіцьцём сацыялістычнае прамысловасьці і забясьпечаць далейшае палепшаньне жыцьцёвага ўзроўню рабочых мас.

Кантрольнымі лічбамі на 28-29 г.,—гаворыцца ў лісьце—на прамысловасьць укладзена адказная задача павялічыць прамысловую прадукцыю (на 20,1 проц.) і зьнізіць сабекошт (на 7 проц.), а гэта можа быць ажыцьцёўлена толькі пры далейшым павышэньні росту прадукцыйнасьці працы і цьвёрдым правядзеньні ўсіх плянавых заданьняў. Іменна таму плянавыя заданьні павінны быць пакладзены ў аснову перазаключэньня калектыўных угавораў. Гэта можа быць ажыцьцёўлена толькі пры супольнай пагоджанай працы гаспадарчых і прафэсыянальных арганізацый і пры актыўным удзеле шырокіх рабочых мас.

ВСНГ і УЦСПС лічаць неабходным у бягучай кампаніі перазаключэньня калектыўных угавораў падцягнуць адсталыя па зарплаце галіны прамысловасьці і раёны. На падцягваньне заработку ў гэтых галінах прамысловасьці ўрад СССР дазволіў выдаць 35 міліёнаў руб. Плянавае мэханічнае павышэньне заработку павінна быць праведзена ў межах асыгнаваных сум водлуг пляну сагласаванаму ВСНГ СССР з УЦСПС і зацікаўленымі ЦК саюзаў.

Пры правядзеньні падвышкі заработку рабочых, заработак адсталых вучняў павінен быць падцягнуты ў роўнай меры з дарослымі рабочымі. Плянавае мэханічнае павышэньне заработку павінна быць праведзена ў сумах, прадугледжаных для кожнага прадпрыёмства і трэсту, і ніводзін бок не павінен высоўваць патрабаваньня аб падвышцы, ці зьніжэньні ўстаноўленых у цэнтралізаваным парадку фондаў прыбаўкі. У галінах прамысловасьці, для якіх не намечана мэханічнае павышэньне заработку, рост яго ў межах, прадугледжаных кантрольнымі лічбамі, павінен вызначацца толькі ростам выпрацоўкі і павышэньня прадукцыйнасьці працы.

Ажыцьцяўляючы гэтую лінію ў галіне прадукцыйнасьці працы і заработку, прафсаюзы і гаспадарчыя органы павінны ў ходзе кампаніі па перазаключэньні калектыўных угавораў мабілізаваць увагу рабочых мас наваколь пытаньня рацыяналізацыі вытворчасьці, зьмяншэньня накладных выдаткаў, павышэньня прадукцыйнасьці працы і працоўнае дысцыпліны, як асноўных умоў далейшага разьвіцьця прамысловасьці і палепшаньня становішча рабочае клясы.

У надыходзячую кампанію калектыўных угавораў тарыфная рэформа павінна праводзіцца ў тых галінах прамысловасьці, дзе яна яшчэ не ажыцьцяўлялася, і павінна быць працягнута ў іншых. У тых галінах прамысловасьці, дзе тарыфная рэформа будзе праводзіцца пры адсутнасьці спэцыяльных асыгнаваньняў для мэханічнага павышэньня заработку, правядзеньне тарыфнае рэформы павінна быць ажыцьцёўлена выключна ў межах існуючага фонду заработку з вучотам частні эканоміі, якая можа быць у выніку перагляду і павышэньня норм выпрацоўкі ў бягучым гаспадарчым годзе. Адстрочка ў правядзеньні тарыфнае рэформы можа быць дапушчана ў тых галінах прамысловасьці і на тых прадпрыёмствах, дзе яе правядзеньне можа выклікаць зьніжэньне заработку для значных груп рабочых. Пры правадзеньні тарыфнае рэформы для адміністрацыйна-тэхнічнага пэрсаналу і служачых павінны быць рашуча ліквідаваны тыя формы прэміраваньня, якія маюць характар утоенага падвышэньня заработку.

Гаспадарчым органам і прафарганізацыям прапануецца рашуча ўзмацніць на прадпрыёмствах працу па пастаноўцы правільнага тэхнічнага нармаваньня, абгрунтаванага на дакладным сыстэматычным вывучэньні працэсаў працы, на навуковых даных і хронамэтральных назіраньнях. Праца па ўстанаўленьні норм выпрацоўкі і зьдзельных расцэнак павінна праводзіцца, як правіла, у тэрміны, якія не супадаюць з перазаключэньнем калектыўных угавораў.

У галіне нармаваньня калектыўныя ўгаворы павінны вызначаць толькі агульныя прынцыпы пабудовы нормаў і парадку вылічэньня зьдзельных расцэнак. Перагляд існуючых нормаў выпрацоўкі і зьдзельных расцэнак можа праводзіцца толькі ў выпадках: правядзеньня арганізацыйна-тэхнічных мер, якія ўплываюць на павялічэньне выпуску прадукцыі рабочых, і заявы аб няправільнасьці існуючых нормаў. Калі ў працягу часу іскаваньня данае нормы ўводзяцца новыя арганізацыйныя тэхнічныя палепшаньні, якія ўплываюць на рост выпрацоўкі рабочых, дык гэтыя нормы падлягаюць дачаснаму перагляду.

У надыходзячую кампанію замацаваць у калектыўных угаворах існуючыя нормы прававых і бытавых умоў, уносячы палепшаньні, толькі прадугледжаныя промфінплянам.

У калектыўных угаворах павінны быць прадугледжаны ўмовы працы рабочае моладзі. Неабходна прадугледзець усе тыя зьмены, якія вынікаюць з ухваленых СНК СССР новых норм броні, прычым, не павінна быць дапушчана скарачэньне колькасьці вучняў, якія навучаюцца ў фабрычна-заводзкіх навучальных установах.

Праворганы павінны ўсямерна палепшыць практыку абмеркаваньня пытаньняў калектыўных угавораў на агульна-заводзкіх і цэхавых сходах, дамагаючыся яшчэ большага, чымся ў мінулую кампанію, удзелу ў іх рабочых. Гаспадарчыя органы таксама павінны браць актыўны ўдзел у правядзеньні кал'угаворнае кампаніі ў масах. Час правядзеньня кампаніі—лістапад і сьнежань м-цы. Не пазьней 1-га студзеня 1929 г. калектыўны ўгавор павінен быць падпісан.

Культпаход ленінградзкага камсамолу.

Ленінград, 2-XI. Сёньня ўвечары пры абласным аддзеле палітасьветы адбылася шырокая нарада аб культурным паходзе ленінградзкае моладзі. З вялікім дакладам выступіў сакратар абласнога камітэту ЎсеЛКСМ тав. Адамовіч.

Культурны паход, які праводзіцца ў Ленінградзе, да гэтага часу ня даў належных вынікаў з прычыны слабае актыўнасьці яго ўдзельнікаў і дрэнна разгорнутае працы. У зьвязку з гэтым культурны паход ухвалена працягнуць на ўвесь сьнежань, а мо' і больш. Адначасна наладжваецца агляд удзелу моладзі ў вынаходзтве. Будзе праведзен вопыт калектывізацыі вынаходнае справы. Намечан таксама агляд інтэрнатаў моладзі. Вялікая праца разгортваецца ў галіне рабочага жыльля. Разам з калектыўна-гаспадарчымі аб'яднаньнямі будзе праведзена праца ў галіне заснаваньня новых калектыўных гаспадарак.

Распачаўся збор па горадзе кніжак для вёскі. Дзяржаўнае выдавецтва адчыніла на прадпрыёмствах 60 кніжных крам і пасылае кнігаводства па цэхах.

Дэфіцытныя тавары перш усяго здатчыкам хлеба.

МАСКВА. Цэнтрасаюз прапануе ўсім каапэрацыйным арганізацыям у хлебазагатоўчых раёнах даваць дэфіцытныя тавары ў першую чаргу здатчыкам хлеба і лёну. Здатчыкі сяляне-пайшчыкі спажывецкае каапэрацыі павінны карыстацца перавагаю перад іншымі сялянамі—няпайшчыкамі. Здатчыкі хлеба павінны атрымаць дэфіцытныя тавары незалежна ад таго, якой дзяржаўнай ці каапэрацыйнай арганізацыі яны здалі хлеб.

Рэфармісты душаць рурскую барацьбу.

БОЛЬШАСЬЦЬ БАСТУЮЧЫХ ГАТОВЫ ВЕСЬЦІ СТАЧКУ ДА ПЕРАМОГІ.

Голас сходаў лёкаутаваных мэталёўцаў.

БЕРЛІН, 2 XI. На шматлікіх сходах, якія адбыліся ўчора на ўсім Рэйнска-Вэстфальскім раёне, большасьць мэталёўцаў поўнасьцю падтрымлівала выступленьні прадстаўнікоў 1-е рэвалюцыйнае прафсаюзнае меншасьці, якія падкрэсьлівалі патрэбу давясьці барацьбу да канца пад лёзунгам—„кляса проці клясы». Рэфармісты спрабавалі, наадварот, зьвесьці ўсю справу да «юрыдычнага пытаньня» аб непадначаленьні прадпрыёмцаў трацейскай пастанове, абвешчанай абавязковаю; яны не дапусьцілі ні па адным з сходаў галасаваць рэзалюцыі, прапанаваныя леваю меншасьцю, і пагражалі левым прамоўцам выключэньнем з саюзу мэталёўцаў.

Акруговая канфэрэнцыя ўпаўнаважаных агульна-нямецкага згодніцкага саюзу мэталёўцаў ухваліла «не адмаўляцца выконваць працу па тэхніцы і безапаснасьці“, не зважаючы на рашучыя супярэчаньні з боку левых удзельнікаў канфэрэнцыі. Раённыя камітэты саюзу, якімі кіруюць рэфармісты, зьвярнуліся да рабочых з заклікам ухіляцца ад ухвалы ў мясцовых арганізацыях якіх-небудзь прапаноў, якія «абвостраць становішча“.

Імкнучыся не дазволіць карыстацца баявою тактыкаю, згоднікі разам з тым ня ўжываюць ніякіх захадаў, каб наладзіць дапамогу неарганізаваным рабочым, яны толькі выказваюць надзею, што мясцовыя дабрачынныя ўстановы Рурскае вобласьці і ўрады возьмуць гэтую задачу на сябе, каб ухіліцца ад «галодных непарадкаў».

Наадварот, Міжрабпом ухваліў неадкладна ўжыць усе захады, каб наладзіць дапамогу рабочым. Праца Міжрабпому распачнецца ўжо заўтра раздачаю харчоў 3-м тысячам жанчын і дзяцей.

Стачка гатова ахапіць новыя раёны.

БЭРЛІН, 2-XI. Барацьба ў Рэйнска-Вэстфальскай мэталёвай прамысловасьці абвастраецца тым, што яна ўцягвае ў сябе і мэталёўцаў суседніх раёнаў, правамоцнасьць згод у якіх таксама канчаецца. Гэтымі згодамі ахоплена больш 100 тысяч рабочых, занятых пераважна, у жалеза-апрацовачнай прамысловасьці.

Лёкаут у Рэйнска-Вэстфальскай мэталёвай прамысловасьці адбіўся ўжо на вугольнай прамысловасьці Рурскага раёну, якая пастаўляе блізка 28-мі проц. сваёй прадукцыі Рэйнска-Вэстфальскім мэталюргічным прадпрыёмствам. На Рурскіх капальнях значна скарочана праца.

Пагромы ў Бэсарабіі.

ВЕНА. Паведамляюць, што ў часе яўрэйскіх сьвят у Кішынёве і ў іншых мясцовасьцях на поўдні Бэсарабіі здарыліся пагромы, пра якія ў румынскім друку пісаць забаронена. З прычыны таго, што ў ан[illegible]скіх і амэрыканскіх газэтах зьмешчаны выкрыцьці гэты[illegible], [illegible] румынскі ўрад назначыў рассьледаваньне, каб рассеяць [illegible] ўраджаньне, якое можа пашкодзіць у перамовах аб п[illegible].

Кук зьвярнуў на шлях здрады?

ЛЁНДАН. Кук адмовіў сваё супрацоўніцтва ў органе фэдэрацыі гарнякоў «Майнэр» пасьля таго, як некаторы час ён зьмяшчаў свае артыкулы ў «Сэндэй Уоркес» у знак пратэсту проці нападак на яго на зьезьдзе фэдэрацыі ў Ляндудна. Але гэты крок толькі лішні раз сьведчыць аб яго эвалюцыі ўправа.

У адказ на шматлікія запытаньні рабочых, „куды ідзе Кук?“—орган кампартыі «Уоркерс Ляф» агаласіў вялікі адкрыты ліст да Кука. «Шлях, па якім вы пайшлі,—піша газэта,—шпарка прывядзе вас туды, дзе апыніліся Ленсбэры, Хікс і Пэрсель. Ён вядзе да замірэньня з Макданальдам і Тамасам, якіх вы раней ганьбілі за падтрымаваньне капіталізму, ён вядзе прэч ад рабочае клясы. Калі вы думаеце застацца на гэтым няправільным шляху, дык будзьце ўпэўнены, што рабочая кляса, клясавая сьвядомасьць, якое абуджаецца, пойдзе наперад сьледам за кампартыяй, як гэта было ўвосень 1926 г. і бяз вас, а ў разе патрэбы—і насуперак вам“.

Правал кансэрватараў на мясцовых выбарах.

ЛЁНДАН, 2-XI. У выніку муніцыпальных выбараў рабочая партыя выйграла 184 мандаты, з іх 51 у Лёндане.

Кансэрватары не надаюць палітычнага значэньня вынікам муніцыпальных выбараў, бо, на іх думку, пытаньні мясцовых інтарэсаў нагэтулькі адрозьніваюцца ад пытаньняў, якія стаяць перад парлямантам, што «было-б неразумна будаваць якія-небудзь меркаваньні на выніках муніцыпальных выбараў».

Сымпатыі гарнякоў Дэргему на баку кампартыі.

ЛЁНДАН. У капальнях Райкопу (яны зьяўляюцца адным з самых буйных прадпрыёмстваў Дэргему) гарнякі абралі галоўным важчыкам камуніста Рэмлі, які кіраваў у сакавіку забастоўкаю, быў звольнен і да гэтага часу лічыўся беспрацоўным.

Абраньне Рэмлі зьяўляецца характэрным для настрояў капальнікаў гэтае акругі, дзе на парляманцкіх выбарах рабочая партыя высоўвае кандыдатуру Макданальда.

Вобыскі ў саюзе чырвоных франтавікоў.

БЭРЛІН, 2-XI. Паліцыя ўчыніла вобыскі ў памяшканьнях чырвонага саюзу франтавікоў у Лейпцызе і Дусельдорфе, прычым шукала апошні нумар органу саюзу «Рот Фронт», у якім зьмешчан артыкул аб 5-х угодках гамбурскага паўстаньня.

Новае ажыўленьне антыяпонскага руху.

Шанхай, 2-XI. У сучасны момант наглядаецца ажыўленьне антыяпонскага руху. Пра гэта паведамляюць з Цяньцзіну, Пекіну і Нанкіну. У Шанхаі і іншых гарадох заўтра з прычыны паўгодак цзынаньскіх падзей адбудуцца дэманстацыі і мітынгі.

У Турцыі ўведзен лацінскі альфабэт.

АНГОРА, 1-XI. 1-га лістапада прамоваю прэзыдэнта рэспублікі Кемаля адчыніўся турэцкі парлямант, які на першым пасяджэньні ўхваліў закон аб уядзеньні новага лацінска-турэцкага альфабэту.

Ад 1-га сьнежня газэты, абвесткі і рэклямы павінны выпушчацца абавязкова надрукаванымі лацінска-турэцкім альфабэтам; дзяржаўныя, грамадзкія і прыватныя ўстановы абавязаны браць усе дакуманты напісаныя на новым альфабэце, з дню ухвалы закону, справы і перапіска ўсіх устаноў пераводзіцца на новы альфабэт з 1-га студзеня 1929 году, прыём розных дакумантаў, напісаных старымі літарамі спыняецца па ўсёй Турцыі з 1-го ліпеня 1929 г.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

ППС дыскрэдытавана ў масах.

САСНАВЕЦ, 2-XI. Адначасна са зьездам старое ППС у Сасноўцы адбываецца ў Катавіцах зьезд адколатае ад яе групы. На гэтым зьездзе пэпээсаўскі міністр Марачэўскі прасіў прабачэньня за свой удзел ва ўрадзе, а Яваpоўскі кляўся, што раскол выклікан ня ўрадам.

На зьездзе ў Катавіцах прысутнічаюць, пераважна, дэвячы варшаўскае арганізацыі ППС, адзіночныя прыхільнікі Яваpоўскага і прадстаўнікі дробных правіцыйных груп.

Дамброўскія гарнякі нічым не адгукнуліся на абодвы зьезды. Асобныя заўвагі рабочых сьведчаць, што ППС бязьмежна дыскрэдытавана ў масах.

Працэс камуністаў у Лодзі.

У канцы лютага г. г. адміністрацыя Лодзі арыштавала некалькі членаў акр. камітэту кампартыі Польшчы, у тым ліку паэту Вандурскага. Справа разьбіралася ў Лодзі 29 кастрычніка г. г. Вандурскі на суд не зьявіўся. Суд, разглядзеўшы справу, прыгаварыў Х. Ледэрмана на 5 гадоў катаржнага астрогу, Г. Маколю на 3 г., З. Кавальскага—на 4 г., А. Калінскі апраўданы.

Пасьля разлому ў ППС.

„Дз. Віл.“ (№ 250) паведамляе, што разлом у ППС паглыбляецца. Адкалоўшыяся маюць намер перацягнуць на свой бок частку дэлегатаў з пэпээсаўскага зьезду ў Сасноўцах. Апрача таго, у Варшаве адбываюцца штодня мітынгі яваpоўшчыкаў, а на правінцыі патроху засноўваюцца іх аддзелы.

Чыгунка Слонім—Новаградак—Маладэчна.

Будова памянёнай чыгункі на некаторы час спынілася. Міністр шляхоў Кюв заявіў Наваг. ваяводзе Бэчковічу, што міністэрства асыгнавала на 1929-30 год на пабудову гэтай чыгункі толькі 500 тыс. руб., бо трэба было асыгнаваць вялікія сумы на пабудову чыгункі на захадзе Польшчы.

Акустыка соймавай залі.

Польскія газэты паведамляюць, што ў часе першага пасяджэньня сойму 31 кастрычніка г. г. зусім ня было чутно ні слоў маршалка сойму Дашынскага, ні прамовы міністра скарбу Чэховіча, дзякуючы дрэннай акустыцы залі пасяджэньняў новага сойму. Мінулым летам у соймавай залі зроблены былі зьмены, каб паправіць акустыку, але гэта не памагло. Нейкая гіронія лёсу вісіць над будынкамі польскіх соймаў. На ранейшым будынку сойму красаваўся надпіс: «Институт благородных девиц», хоць і зафарбаваны, але вельмі слаба. У царскія часы ў гэтым будынку зьмяшчаўся памянёны інстытут. Такі надпіс на польскім сойме выклікаў шмат жартаў і насьмешак. Акустыка залі старога сойму была вельмі дрэнная. Пабудавалі новы сойм, з улгеджаньнем апошніх вымаганьняў парлямантарнай акустыкі і аказалася, што прамоўцаў ня чутно. Перабудавалі... і зноў ня чутно. Дык, ці не жартуе тут гіронія лёсу над польскім соймам, да голасу якога сучасны польскі фашызм і так ня прыслухоўваецца.

Польска-савецкі гандаль.

«Дзеньнік Віл.» (№250) паведамляе, што ў Маскву выехаў старшыня т-ва «Польрос» п. Скэмпскі, які мае заданьнем наладзіць гандлёвыя стасункі з савецкімі гандлёвымі сферамі. Скэмпскі прабудзе ў Маскве некалькі тыдняў. «Польрос» атрымоўвае ад „Краёвага Гаспадарчага Банку“ 1000000 даляраў на арганізацыю экспарту ў СССР.

Камуністычныя адозвы.

„Дзеньнік Віл.“ (№ 250) паведамляе што апошнімі днямі на абшары Маладэчынскага і Вілейскага паветаў пайвіліся агітатары, якія раскідалі адозвы, падпісаныя ЦК КПЗБ. Адозвы заклікалі да байкоту сьвята 10-цігодзьдзя незалежнасьці Польшчы.

Канфіскацыі.

Апошнія нумары пэпээсаўскіх выданьняў: «Пабудка» і «Хлопска Праўда» зноў канфіскаваны. „Роботнік“ паведамляе, што з прычыны частых канфіскат пэпээсаўскіх выданьняў соймавы клюб ППС увёс аб гэтым запытаньне ў сойм.

На перагаворы з Літвою.

2 лістапада г. г. выехала ў Кёнігсбэрг для перагавораў з Літвою польская дэлегацыя ў складзе: мін. зам. спраў Залескі, нач. усход. аддзелу таго-ж мін. Голувко, шэф габінэту міністра Шумлякоўскі, кірадчык Тарноўскі, генэральны сакратар Нэрлоўскі, загадчык аддзелу друку пры мін. зам. спраў Літаўэр і рэдактар афіцыёзу „Глос Праўды“ Стпічынскі.

Аб'яднаньне польскіх вайсковых арганізацый.

29 кастрычніка г. г. у Варшаве адбывалася канфэрэнцыя арганізацый былых удзельнікаў вайны. Такіх арганізацый у Польшчы дваццаць. Канфэрэнцыя пастанавіла іх аб'яднаць. 11 лістапада, у дзень дзесяцігодзьдзя незалежнасьці Польшчы, былыя ўдзельнікі вайны маюць намер удзельнічаць у парадзе, як адзіная арганізацыя ў колькасьці 50.000 чалавек.

На канфэрэнцыі выступаў вядомы ў Зах. Беларусі «бацька» Булак-Балаховіч.

Пажары ад падпалаў у Польшчы.

„Газ. Варш.“ (№ 225) паведамляе аб новых падпалах пераважна будынкаў са збожжам у розных мясцовасьцях Польшчы.

Голад у Латгаліі.

РЫГА, 2-XI. Вынікі неўраджаю ў Латвіі набываюць катастрафічны характар, асабліва ў Латгаліі. Водлуг вестак, бульбы ў Латгаліі ўжо няма, а хлеб хутка ўвесь скончыцца. З прычыны адсутнасьці харчоў жыхарства распрадае ўсю сваю жывёлу.

Далучэньне Латвіі да пакту Келёга.

РЫГА, 30-X. Камісія сойму па замежных справах выказалася за далучэньне да пакту Келёга.

Як паведамляюць газэты, міністр замежных спраў Балёдыс падпіша акт аб далучэньні яшчэ на гэтым тыдні. Латвія мяркуе ратыфікаваць пакт пасьля таго, як гэта будзе зроблена вялікімі дзяржавамі, між іншым, Злучанымі Штатамі.

Беларус у латвійскім сойме.

«Грамадзянін» (№ 21) Т. Вярнікоўскага паведамляе, што ў новы латвійскі сойм прайшоў па сьпіску сацыял-дэмакратаў В. В. Пігулеўскі—кіраўнік Беларускага аддзелу ў міністэрстве асьветы Латвіі.

ПАДРЫХТОЎКА ДА СЬВЯТКАВАНЬНЯ КАСТРЫЧНІКА.

Камсамольская дэлегацыя на падшэфны лінкор.

[illegible]

Урачыстае пасяджэньне гарсавету.

[illegible]

У Чырвонай арміі.

[illegible]

Новыя арцелі—да сьвята Кастрычніка.

[illegible]

Засьвецяць «лямпачкі Ільліча».

[illegible]

Адчыненьне лікпункту.

[illegible]

На дрэваапрацоўчым заводзе.

[illegible]

Дзіцячыя пакоі.

[illegible]

Новыя дзіцячыя сады.

[illegible]

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Вытворчыя праграмы выкананы.

Гомель, 3-XI. Большасьць прадпрыемстваў акругі выканала свае вытворчыя праграмы. Дабруская фабрыка «Гэрой Працы» са значным перавышэньнем. Фабрыка выпусьціла 11.249 тон паперы, што складае 118,7 проц. праграмы. Саламяная цэлюлёза выпушчана ў 3998 тон ці 101,3 проц. праграмы. Толькі па рызьзёвай паўмасе праграма выканана ў разьмеры 85 проц., але ў параўнаньні з выкананьнем вытворчае праграмы ў 26-27 годзе маецца павялічэньне на 2,4 процанты.

Фабрыка «Везувий» выканала вытворчую праграму ў разьмеры 136,4 проц., фабрыка выпусьціла 417270 скрынь сярнічак. Новая фабрыка «Днепр» выканала вытворчую праграму на 57,5 проц. Недавыкананьне праграмы тлумачыцца тым, што на фабрыцы было праведзена шмат арганізацыйных работ. Па выпрацоўцы фанэры—фабрыка «Днепр» выканала вытворчую праграму на 113,6 проц., а фабрыка «Везувий»—98,8 проц. Па дрэваапрацоўваючай прамысловасьці—вытворчая праграма выканана па ўсіх лесазаводах. Лесазавод «Адраджэньне» заданьне выканаў у разьмеры 245,3 проц., „Колтруд"—114,7, «Сацыялізм»—110,7, «Тонскага»—104,8.

Завод «Двигатель Революции» выпусьціў у мінулым гаспадарчым годзе 1915 малатарняў, 2081 конных прывадоў, 3673 веялак, 6000 розных машын. Завод «Пролетарий» па мядзяному ліцьцю выканаў праграму на 136 і па чыгуначнаму ліцьцю—136 проц. Фабрыка абутку «Труд» выпусьціла 77573 пары абутку.

Брылёўская цагельня ня выканала сваю вытворчую праграму. Завод выпусьціў 4.565 тысяч штук цэглы, што складае 75,4 проц. недавыпрацоўкі вытворчае праграмы, што тлумачыцца кепскім надвор'ем.

Будуем электрастанцыю.

Быхаў, 3-XI. Абсталяваньне быхаўскай электрастанцыі (будынак гатоў) падзелена на 2 чаргі.

У першую чаргу станцыя дасьць энэргію для гораду ў пачатку будучага году, у другую чаргу—праз год—будуць электрыфікаваны вёскі і павялічана электраэнэргія для гораду.

Канчатковая моцнасьць станцыі—130 конскіх сіл. Будзе мець пераменны ток.

Агульны кошт электрастанцыі 200 тыс. руб. Работы будуць праводзіцца гаспадарчым парадкам.

Індустрыялізацыя Дняпроўскае камуны.

Гомель, 3-11. Аддзел мясцовае прамысловасьці прапрацоўвае пытаньне аб пабудове ў Дняпроўскай камуне крахмальнага заводу, сыраварні, электрастанцыі.

Мерапрыёмствы, намечаныя ў Дняпроўскай камуне, зьяўляюцца, ва ўмовах нашае акругі, першым буйным вопытам індустрыялізацыі калектыўных гаспадарак.

Попыт на беларускія падручнікі.

Гомель, 3-XI. У Гомельшчыне разгарнулася праца па арганізацыі гурткоў па вывучэньні беларускае мовы. У зьвязку з гэтым узмацніўся попыт на беларускія кнігі. Дадзены попыт не здавальняецца; у кніжных магазынах акругі адсутнічаюць падручнікі «Беларускі правапіс» і «Беларуская граматыка» і інш.

[illegible]

На барацьбу з беспрацоўем.

РОСТ ПРАЦКАЛЕКТЫВАЎ.

Магілеў, 3-XI. За год лік вытворчых працкалектываў павялічыўся з 13 да 16, колькасьць занятых у іх рабочых узрасла з 288 да 589, прадукцыя вырасла да 1095 тыс. руб. супроць 353 тыс. руб. у папярэднім годзе. Дрэннае тэхнічнае абсталяваньне калектываў не дае магчымасьці сваечасова пераключаць іх у прадпрыёмствы мясцовай прамысловасьці, і толькі ў апошні час узят напрамак на механізацыю і тэхнічнае ўдасканаленьне працкалектываў.

Наяўнасьць вялікай колькасьці беспрацоўных (6842 чал., з іх 3770—у рай... [illegible] ...2567 чал. і стварэньне новых калектываў, у якіх будзе занята 54 чал. На гэта прызначана адпусьціць 245 тыс. руб. Мяркуецца адкрыць новыя калектывы: па агнятрывалым будаўніцтве, булачнікаў і войлачнікаў.

Поўнае ажыцьцяўленьне пляну пашырэньня працкалектываў магчыма толькі пры ўмове забясьпячэньня іх патрэбнай колькасьцю сыравіны і паўфабрыкатаў, аб здавальненьні якімі ўзьнята хадайніцтва перад Наркамгандлем.

[illegible]

Сьпіс т. т., выдзеленых дакладчыкамі аб 11 гадах Кастрычнікавай рэвалюцыі

[illegible]

IX УСЕБЕЛАРУСКІ ЗЬЕЗД С-Г. І ЛЯСНЫХ РАБОЧЫХ.

На што трэба зьвярнуць увагу ў далейшай працы.

[illegible]

Справаздача ЦК саюзу.

(Даклад т. Зіноўева).

[illegible]

...сяго на 66. Гэта азначае вельмі марудны тэмп. Трэба, наадварот, больш шпарка пашырыць арганізацыю нізавой сеткі, падвёўшы пад яе матар'яльную базу, даўшы кожнаму рабачкому цьвёрды бюджэт. Галоўная ўвага павінна быць зьвернута на ўтварэньне магутнай нізавой сеткі.

Гаворачы аб вылучэнстве, т. Зіноўеў адзначыў, што ЦК у гэтай галіне ўжывае цэлы шэраг практычных мерапрыёмстваў. У Маскве зараз арганізуюцца цэнтральныя курсы для падрыхтоўкі старшынь рабачкомаў. Адны курсы разьлічаны толькі для жанчын, другія—для мужчын. На думку дакладчыка, сталыя курсы для падрыхтоўкі актыву павінны існаваць і ў кожнай рэспубліцы.

Тав. Зіноўеў спыніўся на ненармальнасьцях у выкарыстаньні бюджэту. На работу с.-г. і лясных рабочых траціцца ў год 21 мільён руб., але значная частка гэтых грошай ідзе на ўтрыманьне апарату.

Перамога батракоў.

Цяжка жылося даўней батраку ў чужых людзей. Гаспадару і не дагодзіш, і ня так зробіш, як яму хочацца. Працуй на кулака ад золаку да змроку на полі, а пасьля вядзі коні на начлег. Адным словам, дрэнна жылося батраку, нідзе ня мог ён знайсьці абароны ад уціску гаспадара-багатыра.

Але гэта было даўней. Цяпер батракі аб'яднаны ў саюз, які бароніць іх правы і не дазваляе гаспадару крыўдзіць батрака.

Каротбую, але выразную гісторыю гэтае барацьбы апавядаюць зьезду ў сваім прывітальным слове батрак і батрачка Самахвалавіцкага раёну, Менскай акругі, т. т. Сысун і Цысэвіч.

На тэрыторыі Рубілаўскага сельсавету, Самахвалавіцкага р., працуе ў чужых гаспадарках 240 батракоў. Людзі там заможныя, трымаюць па 1, па 2 батракі. Пакуль у сельсавеце ня было рабачкому, кулакі зьдзекваліся над сваімі батракамі: выхаднога дню ня было, працуй цалюткі дзень! Плацілі, колькі самі хацелі і калі хацелі, а ня хочаш—марш з двара.

Але ў сельсавеце арганізаваўся рабачком і скончылася самаўладзтва кулакоў. Што толькі не вытваралі кулакі, каб ня было ненавіснага рабачкому—і хаты не давалі нават за грошы, цкавалі, пагражалі, але нічога не памагло.

[illegible]

Толькі арганізуючыся ў саюз можа дабіцца батрак палепшэньня свайго становішча. Гэта павінны ведаць тыя тысячы батракоў і пастухоў, якія да гэтага часу не зьяўляюцца членамі саюзу с.-г. і лясных рабочых.

Новыя людзі—новая вёска.

(Вёска Цярабель Сергеевіцкага с-савету, Пухавіцкага р.).

[illegible]

...сваё шчырае дзякуй Савецкай уладзе, якая за 11 год свайго існаваньня старую вёску перабудавала на новую.

І. Ляпёшка.

Гаспадарчае ўпарадкаваньне м. м. Шацк і Зембін.

[illegible]

...і ў гразі. За мінулае і сёлетняе лета даставілі патрэбную колькасьць каменьняў і пяску і маюць, як палотна выбрукаваную вуліцу, даўжынёю пры...

[illegible]

...дасьледваньне ўсіх мястэчак акругі для таго, каб удакладніць 5-цігадовы плян упарадкаваньня мястэчак.

С. Ав.

Загатоўка валакна-лёну праходзіць слаба.

Белсельсаюз загатовіў 21,4 тон.—Лепш з загатоўкай у спажывецкай кааперацыі.—С.-гасп. кааперацыя мала дбае аб зборы закантрактаванага валакна.

[illegible]

МЫ НЯ ВЕДАЕМ...

[illegible] ...стрычніка валакна па ўсёй сыстэме сельска-гаспадарчай кааперацыі загатовілі 21,4 тон.

— Як у вас справа з выкананьнем пастановы Саўнаркому аб адгрузцы валакна фабрыцы «Дзьвіна»?—пытаецца старшыня нарады.

Прадстаўнікі Белсельсаюзу пераглядаюцца.

— Дык колькі-ж адгрузілі?

— Мы ня ведаем, у нас вестак няма...

Закантрактаваны лён яшчэ не паступае. Ды няма чаго і сьпяшацца, бо першы тэрмін здачы толькі ў другой палове лістапада.

ВІДАЦЬ ЛІЧБЫ «ЛІПАВЫЯ».

Прадстаўнік Белдзяржгандлю заявіў, што па іх сыстэме загатоўлена лёну валакна 9,1 тон.

— А колькі вы адгрузілі фабр. «Дзьвіна»,—пытаецца старшыня.

— Да ўжо 16 тон.

— Адкуль-жа вы яшчэ дасталі 7 тон?

Ды, відаць, больш загатоўлена,—адказвае прадстаўнік Белдзяржгандлю.

А ХТО ЯГО ВЕДАЕ...

Па ўсёй сыстэме спажывецкай кааперацыі загатоўлена валакна лёну 27 тон, а адгрузілі фабрыцы «Дзьвіна» толькі з аднаго Днепрасаюзу 20 тон.

У чым-жа справа? Няўжо на ўсе іншыя акругі прыпадае толькі 7 тон?

Праўду кажучы, дык ня ведаю,—кажа прадстаўнік Белкаапсаюзу.

ПРАВОДЗЯЦЬ СВАЮ ПАЛІТЫКУ.

[illegible] ...цыі.

Зразумела, такую палітыку правільнай прызнаць нельга. Спажывецкая кааперацыя павінна снабжаць таварамі ўсіх здатчыкаў лёну, незалежна ад таго, каму здаюць яны: сельска-гаспадарчай кааперацыі, пунктам Белдзяржгандлю ці спажывецкай кааперацыі. Пры высьвятленьні такіх выпадкаў Наркамгандаль вінаватых будзе перадаваць у суд, бо такой «палітыкай» спажывецкія таварствы ў корані парушаюць дырэктывы ўраду.

Ніхто з прадстаўнікоў загатоўчых арганізацый ня змог адказаць на пытаньне—якое-ж становішча ільнянага рынку. Адгэтуль відаць, што ў апаратах арганізацый мала практыкуецца абмен думкамі па пытаньню становішча аднаго з важных рынкаў—ільнянага.

Нам вядомы выпадкі, калі кіраўнікі арганізацый выяжджаюць на месцы і з вынікамі абсьледваньня ня толькі не знаёмяць свой апарат, але і лічаць залішнім інфармаваць Наркамгандаль.

ШТО ТРЭБА ЗРАБІЦЬ ДЛЯ ЎЗМАЦНЕНЬНЯ ЗАГАТОВАК.

Закантрактаванае валакно лёну складае да 60 проц. загатоўчага пляну і да 1 сьнежня павінна паступіць у сельска - гаспадарчую кааперацыю 80.000 пуд. Вось чаму самая сур'ёзная ўвага павінна быць зьвернута на збор закантрактаванага валакна. Сельска-гаспадарчая кааперацыя павінна шляхам асобных павестак папярэдзіць кожнага кантрактатара аб тэрміне здачы. Злосныя няздатчыкі павінны прыцягвацца да адказнасьці, зразумела, пры гэтым трэба выходзіць з сацыяльнага прынцыпу.

Можна прывесьці цэлы шэраг фактаў, калі сельсаветы, пасьля ўборкі ўраджаю, пачалі выдаваць пасьведчаньні пра пагібель пасеваў. Такія сельсаветы таксама будуць прыцягвацца да адказнасьці, бо гэта трэба было зрабіць сваечасова, калі лён стаяў яшчэ ня ўбраным на полі.

З ДАПАМОГАЙ ГРАМАДЗКАСЬЦІ.

Каб узмацніць працу па збору закантрактаванага лёну неабходна ў першую чаргу кааперацыйнаму актыву, а разам з тым нашым нізавым савецкім і грамадзкім арганізацыям прыйсьці на дапамогу сельска-гаспадарчай кааперацыі. Трэба на сялянскіх сходах, пленумах сельсаветаў і інш. растлумачваць сялянству аб тэй вялікай дапамозе, якую аказала дзяржава гаспадаркам, закантрактаваўшым свае пасевы. Сялянству даваліся бяз процантаў грашовыя авансы, адпускаліся ў крэдыт сельска-гаспадарчыя машыны, насеньне і ўгнаеньне. Дагаворы на здачу валакна заключаліся на адну цану, якая зараз павялічылася на 28 проц. і, не зважаючы на дагавор, сялянам выплачваецца павышаная цана. Ёсьць яшчэ шэраг ільгот сялянам кантрактатарам у галіне снабжэньня прамтаварам і прадуктамі. Усё гэта трэба растлумачыць селяніну, каб апошні паклапаціўся сваечасова выканаць свае дагаворныя абавязкі перад дзяржавай.

Для ўзмацненьня-ж загатовак валакна-лёну неабходна акруговым працаўнікам выехаць у раёны і дапамагчы нашаму нізавому апарату падштурхнуць загатоўчую працу. Побач з гэтым трэба выявіць усе недахопы і недарэчнасьці ў загатоўчай працы і сваечасова іх ліквідаваць. У патрэбных выпадках неабходна манэўраваць запасамі прамтавараў і хлеба, перакідваючы іх у тыя раёны, дзе ў апошніх адчуваецца асаблівая патрэба і дзе рэалізацыя тавараў зможа павялічыць загатоўку валакна-лёну.

В. Зайцаў.

Сярод польскага бязладзьдзя.

ЗАМЕЖНЫЯ СПРАВЫ ПОЛЬШЧЫ.

У сучасны момант польскую дыплёматыю найбольш цікавяць наступныя справы: Эвакуацыя Надрэніі, канфлікт з Літвою і ўзаемаадносіны з балтыцкімі дзяржавамі. Для польскай грамадзкай думкі справы гэтыя маюць розную вагу і таму мы разгледзім іх паасобку.

Бязумоўна, найважнейшай для Польшчы зьяўляецца справа эвакуацыі саюзных войскаў з Надрэніі. Ад гэтага факту Польшча хоча ўзалежніць гарантыю сваіх заходніх граніц з Нямеччынай. Лёкарно загарантавала граніцы Францыі з Нямеччынай, але ні словам не абмовілася аб усходніх граніцах Нямеччыны, г. ё. аб граніцах яе з Польшчаю. Польшча і хоча цяпер, калі пачнуцца перагаворы аб датэрміновай эвакуацыі саюзных войск з Надрэніі, выкарыстаць момант, каб дамагчыся ўрачыстага засьведчаньня з боку Нямеччыны, што яна назаўсёды адмаўляецца ад перагляду пытаньня аб яе граніцах з Польшчаю. Здаецца, аднак, што Польшчы ня ўдасца ўзалежніць пытаньне аб гарантыі яе заходніх граніц ад факту эвакуацыі Надрэніі. Саюзьнік Польшчы—Францыя, а за ёю Англія і Бэльгія зацікаўлены ў справе эвакуацыі Надрэніі галоўным чынам для сябе, каб сарваць з немцаў як мага больш рэпарацый за эвакуацыю. У дадзеным выпадку мілыя саюзьнікі Польшчы заведама цікавяцца толькі сваімі справамі і ім няма ніякага інтарэсу да спраў Польшчы. Дык калі так, калі Нямеччыне пакінуты вольныя рукі ў справе яе ўсходніх граніц, дык гэта азначае, што замест анэксіі Усходняй Прусіі, да чаго патаемна імкнецца палітыка Польшчы, можа ў любы момант устаць на чарзе дня праблема ліквідацыі Гданскага калідору і Верхняе Сілезіі.

Што да канфлікту з Літвою, дык «канчатковыя» перагаворы аб урэгуляваньні гэтага канфлікту павінны былі пачацца ў Кёнінгзбэрзе 3 лістапада г. г. Яшчэ раз спаткаюцца Вальдэмарас і Залескі, яшчэ раз выкажуць свае пастуляты, але наўрад ці дойдзе да якога-небудзь паразуменьня, бо занадта ўжо розьняцца між сабою асноўныя пункты вымаганьняў абодвых бакоў і таму трэба чакаць, што «апошнія» перагаворы, якія пачынаюцца цяпер у Кёнінгзбэрзе, ні да чога рэальнага не прывядуць. Польска-літоўскі канфлікт і далей будзе прадметам увагі ўсяго сьвету і далей ён будзе фэрмэнтам неспаю і пагрозай збройнага канфлікту на Ўсходзе Эўропы. Падпарадкаваньне сабе Літвы, хаця-ж бы шляхам збройнага нападу на Літву, ізаляваньне, а далей і магчымая анэксія Ўсходняй Прусіі, бязумоўна, уваходзяць у патаемныя пляны польскай палітыкі і польскі фашызм толькі і чакае спрыяючага моманту, каб гэтыя пляны зьдзейсьніць.

У цеснай сувязі з нямецка-польскімі і літоўска-польскімі непаразуменьнямі стаіць імкненьне Польшчы навязаць найлепшыя адносіны з прыбалтыцкімі дзяржавамі. З Фінляндыяй і Эстоніяй Польшчы ўдалося навязаць прыяцельскія адносіны, у чым не малую ролю адыгралі пратэктары і сувэрэны Польшчы—Англія і Францыя. Але вось на дарозе да прыязных прыбалтыцкіх краін стала Латвія, з якой у Польшчы няма сталага гандлёвага трактату і нармальнай чыгуначнай канвэнцыі. Пры вырашэньні гэтых спраў Польшча хацела-б узалежніць іх ад тэрытарыяльных уступак Латвіі на карысьць Польшчы і ад узнагароды польскіх абшарнікаў, якіх закранула латвійская зямельная рэформа. Зразумела, Латвія і ня думае адступаць Польшчы тых шасьці валасьцей, якіх дабіваецца Польшча, спасылаючыся пры гэтым на польскую дапамогу Латвіі ў часе яе змаганьня за незалежнасьць. Для канчатковага ўрэгуляваньня польска-латвійскіх непаразуменьняў і схіленьня Латвіі ў бок прыязных з Польшчай адносін выяжджаў гэтымі днямі ў Латвію начальнік усходняга аддзелу польскага міністэрства замежных спраў п. Голувко. Яго інтэрв'ю з прадстаўніком «Кур'ер Віленскі», зьмешчанае ў гэтай газэце за 30 кастрычніка г. г., ня дыша аптымізмам і таму можна думаць, што наладжаньне добрасуседзкіх адносін з Латвіяй і ўрэгуляваньне розных непаразуменьняў з ёю даецца ня так лёгка. Такое становішча з Латвіяй, бязумоўна, вельмі няпрыемна для Польшчы, якая толькі і марыць аб утварэньні блёку прыбалтыцкіх дзяржаў пад сваёй гэгемоніяй і, урэшце, аб утварэньні ланцугу дзяржаў ад Балтыцкага да Чорнага мора, якія, знаходзячыся пад пратэктаратам Польшчы і падтрымліваемыя Англіяй, Францыяй і інш., утварылі-б адзіны антысавецкі фронт. Аднак, папыткі Польшчы ў гэтым кірунку пакуль-што не ўдаюцца.

БЯДА З НАЦМЕНШАСЬЦЯМІ.

Усяму сьвету вядома, што нідзе так дрэнна не адчуваюць сябе нацменшасьці, як у Польшчы. Але і наадварот, нідзе дзяржава ня мае з нацменшасьцямі столькі клопату, як польская дзяржава. Узаемаадносіны польскай дзяржавы да сваіх нацменшасьцяў і наадварот можна схарактарызаваць, як узаемаадносіны заклятых ворагаў, якія ні на хвіліну не перастаюць думаць аб змаганьні, аб помсьце „вокам за вока, зубам за зуб".

Бясконцыя арышты, а потым астрог, зьдзекі, катаваньні, збойствы да сьмерці, суд і шматгадовая катарга—вось мэтады змаганьня з нацменскім, а ў тым ліку і беларускім рухам у Польшчы. Замест прызнаньня—у панскай Польшчы поўнае пазбаўленьне ўсякіх палітычных і грамадзкіх правоў нацменшасьцяй, а асабліва—беларусоў і украінцаў. Паны глядзяць на гэтых апошніх, як на жывёлу, як на нявольнікаў.

Калі ўзяць хроніку польскіх газэт толькі за апошнія дні і ўглядзецца, што робіцца ў Польшчы з нацменшасьцямі, дык становіцца проста жудасна. Вось, у Заходняй Украіне панская паліцыя арыштавала звыш 50 чал. па абвінавачаньні іх у патаемным зьезьдзе і ў намеры сьвяткаваць дзесяцігодзьдзе абвяшчэньня ўрадам Заходняй Украіны яе незалежнасьці і дзесяцігодзьдзе польска-украінскай вайны. Захопленая польскімі войскамі тэрыторыя Зах. Украіны апынулася, як вядома, у такіх-жа нязносных умовах, як і Зах. Беларусь. Панская Польшча галоўным сваім [illegible] там ставіць прыдушэньне на[illegible]нага украінскага руху.

Ня глядзячы, аднак, на бязупынныя рэпрэсіі, Зах. Украіна не памерла. Запаветы вольнасьці і незалежнасьці жывуць і выяўляюцца ў розных хоць і патаемных сьвяткаваньнях. І ніякая сіла ня вырве з грудзей падняволенага народу Зах. Украіны яго імкненьняў да вызваленьня.

1 лістапада г. г., у дзень дзесяцігодзьдзя польска-украінскай вайны ва Ўсходняй Галіцыі, сталіца яе—Львоў стаў арэнай крывавых схватак між украінскім насельніцтвам і польскай паліцыяй, якой памагалі польскія нацыяналісты.

Як мы ведаем ужо з газэт, невядомыя асобы ўзарвалі дынамітам помнік польскім абаронцам Львова на могілках, папсавалі і аблілі чорнай фарбай другі помнік абаронцам Львова на двары палітэхнікуму, а на будынку львоўскага унівэрсытэту і на помніку Люблінскай уніі вывешаны былі украінскія нацыянальныя сьцягі.

Падзеі ў Львове выліліся амаль не ў паўстаньне проці польскай акупацыі, проці пануючага ва Ўсходняй Галіцыі нязноснага рэжыму прыгнечаньня. Па іншых мясцовасьцях і гарадох Усх. Галіцыі таксама адбыліся рэвалюцыйныя ўспышкі.

Паўстаньне задушана збройнай сілай... Ясна, што яно і не магло быць інакш, бо ці-ж можна было разьлічваць, што няўзброены народ пераможа ўзброеную з ног да галавы панскую паліцыю і войска. Але паўстаньне паказала, што жыў рэвалюцыйны рух у украінскім народзе, што ён заўсёды гатоў на крывавую барацьбу з панска-польскім прыгнётам і што ўлада сучаснай Польшчы над падняволенай часткай Украіны зусім ня моцная.

У Заходняй Беларусі тое самае, бязупынныя арышты. А ў дадатак тэлеграф прынёс вестку, што на першым пасяджэньні сойму, 31-га кастрычніка г. г., маршалак сойму абвясьціў, што пракуратура дамагаецца выдачы соймам беларускіх паслоў з «Бел. Сялянска-Работніцкага Клюбу» гр. гр. Дварчаніна і Валынца. Ужо адзін беларускі пасол з гэтага клюбу гр. Стагановіч сядзіць у астрозе. Цяпер паны хочуць пасадзіць у астрог яшчэ двух. Паны думаюць, што падобнаю паліцэйскаю барацьбою з беларускім, украінскім, яўрэйскім, нямецкім і літоўскім нацменскім рухам яны даб'юцца заспакаеньня, перамогі, стабілізацыі беспраўнага становішча нацменшасьцяй у Польшчы. Моцна мыляюцца, калі так думаюць. Народы, нават культурна адсталыя, цяпер ужо добра разумеюць свае нацыянальныя і сацыяльныя асаблівасьці, якія іх адрозьніваюць ад народаў пануючых. Ды к таму-ж яны бачаць, што ў суседняй Савецкай дзяржаве і нават у некаторых буржуазна-дэмакратычных дзяржавах становішча нацменшасьцяй зусім іншае, як у панскай Польшчы. Дык ці-ж можа пасьля гэтага перамагчы панская прыгонная палітыка, ці-ж можна верыць у царства паноў. Не! надыходзяць часы, калі і ў Польшчы, як і ў іншых буржуазных дзяржавах, гэтаму царству будзе палажан канец. Чакаць гэтага доўга ня прыдзецца.

Замежны.

НА ФРОНЦЕ КУЛЬТУРНАЕ РЭВАЛЮЦЫІ.

Камсамол абвясьціў паход супроць самага злога нашага ворагу—няпісьменнасьці, цемры і культурнай адсталасьці. Але гэта не значыць што толькі яны павінны змагацца за ўзьняцьце культурнага ўзроўню мас. Справа жаночага актыву, старых і новых дэлегатак падтрымаць моладзь, дапамагчы ёй у цяжкай схватцы з някультурнасьцю і стаць у рады байцоў культурнага паходу.

У культурным паходзе.

Культпаход у вёску.

У Грэскім раёне культпаход пачаў праводзіцца з 1-га кастрычніка. [illegible]

Першыя вынікі.

[illegible]

Ініцыятыва камсамолу.

[illegible]

Уцеха Арон.

Менічына.

Не клапоцяцца аб культурнай справе.

[illegible] кандлю, ёсьць яшчэ ня менш важная праца—культурна-асьветная.

У справаздачах Дубровенскага спажывецкага таварыства мы дастаткова ўпэўніліся, што гандлёвая праца вядзецца добра. На гэтым Дубровенскае спажыўтаварыства закасьпянела і чаму небудзь культурнаму няма месца.

Што казаць пра кааперацыйныя куткі, якія да гэтага часу не арганізаваны, калі праўленьне кааперацыі прымусіла ліквідаваць кааперацыйны гурток пры рабоча-партыйным клюбе. Проста, праўленьне перастала дапамагаць гуртку грашыма і ён зачыніўся.

Дзе ж шукаць прыкладу вясковым кааператывам? Тут пайшчык у культурных адносінах зьяўляецца бясприкладным. Ён ня мае сваёй чытальні. Сказаць-бы, што працу гурткоў і працу кааперацыйных куткоў за... Дык не. І гэтай маленькай магчымасьці пайшчык ня бачыць. Праўленьнем выпісваецца літаратура, але для саміх сабе.

Зараз па ўсяму Саюзу праходзіць вялікі культурны паход. На вялікі жаль кааператыў не прымае ўдзелу і ў гэтай справе. Аб паходзе амаль што нічога ня чуваць. Ня бачаць гэтага рабочы і селянін у Дубровенскім раёне. А ці дрэнна было б у гэтым слаўным паходзе ўдзельнічаць і кааператыўным арганізацыям?

У гэтай справе кааператыўным арганізацыям трэба самім паказаць прыклад і адчыніць на першы час некалькі пунктаў па ліквідаваньню няпісьменнасьці.

Сьпячка нам шкодзіць і час ужо пакла паціцца аб культурна-асьветнай справе.

Еўст. Лішанкоў.

г. Дуброўна, Аршанскае акругі.

МЫ ЖЫВЁМ БЯЗ БОГА.

Кайнаўскі сельсавет, Самахвалаўскага райёну.

Надоечы пры ячэйцы КП(б)Б і ЛКСМБ арганізавалася ячэйка «Бязбожнік», якая налічвае 18 чалавек. Ячэйка паклала пачатак зьнішчэньню забабонаў і ўцягненьню сялян у свае шэрагі.

Ячэйка будзе ўпарта працаваць, каб зьнішчыць усе недахопы. Поп вядзе прапаганду паміж сялян, але ячэйка дасьць яму належны адпор.

Селькор Бачыла.

Антырэлігійная праца разгортваецца.

Антырэлігійная праца на вёсцы разгортваецца. У сучасны момант па Барысаўскаму райёну налічваецца 7 ячэек т-ва «Бязбожнік», якія маюць у сваіх шэрагах 152 сябры.

Бюро ячэек аформлены і прыступілі да выкананьня складзенага пляну.

У канцы лістапада адбудзецца райённая канфэрэнцыя бязбожнікаў Барысаўшчыны.

Клябанаў.

КУЛЬТУРНЫ ПАХОД КАМСАМОЛЬЦАЎ м. ТАЛОЧЫНА.

Нядаўна камсамольцы м. Талочына, Аршанскай акругі арганізавалі культурны паход у вёску Мураўнічы.

Вёска гэта цёмная і бедная, яна знаходзіцца за 7 вёрст ад мястэчка Талочын.

Камсамольцы разьбіліся на брыгады: шаўцоў, рымароў, сталяроў, цырульнікаў і краўцоў.

Брыгады ўвесь дзень абслугоўвалі сялянства, аказваючы беднякам працоўную дапамогу. Зрабілі яны шмат чаго.

Цырульнікі агалілі 75 чалавек, рымары адрамантавалі сялянам 5 хамутоў, 13 шлей, 4 падсядзёлкі, з якіх два зрабілі новыя, выразалі адну пару гужоў і 1 падпругу, шаўцы зрапаравалі 40 пар абуткаў, падбілі 12 пар падносках з свайго тавару, краўцы аблаталі 4 пары майтак, 15 кашуль і іншай бялізны. Камсамолец шкляр уставіў 120 вокан, раздаў сялянам 25 фунтаў кіту.

Аграном і вэтэрынар агледзелі 12 гаспадарак, з уласьнікамі якіх гутарылі як ім лепш паставіць гаспадарку.

Доктар агледзеў 33 чал. хворых і 146 вучняў. Стоя справак правёў з сялянамі 10 гутарак, даваў адказы на цікавячыя ім тэмы, напісаў 33 заявы.

Камсамольцы ў вёсцы Мураўнічы адчынілі хату-чытальню, для якой сабралі яны 300 кніг. Вучням раздалі сшыткі і алоўкі.

Культурны паход прайшоў пры ўдзеле беспартыйнай моладзі. Яны таксама працавалі ў брыгадах ня горш за камсамольцаў.

Цікава адзначыць, што ня гледзячы на тое, што была субота беспартыйная 50-гадовая дэлегатка Пэрчонак Райза пажадала пайсьці ў вёску. Яна працавала ў брыгадзе краўцоў і была абрана старэйшай.

Хаім. Зак.

Аршаншчына.

Канфэрэнцыя бязбожнікаў.

Полаччына.

Нядаўна адбылася райканфэрэнцыя ячэйкі бязбожнікаў Ветрынскага райёну.

Да канфэрэнцыі справа на рэлігійным фронце стаяла вельмі дрэнна. Ячэйкі спалі, кіраўніцтва адсутнічала зусім. Гэта давала шырокае поле дзейнасьці рэлігійнікам.

Канфэрэнцыя, на якой былі распрацованы арганізацыйныя пытаньні, дала належны напрамак у працы. С. М.

Батрачка на грамадзкай рабоце.

[illegible]

Барысаў.

П. Клябанаў.

Актыўнасьць сярод жанчын павялічваецца

(Крупіцкі с.-с. Самахвалавіцкі р., Менічына).

[illegible] ...амаль-што ўсе зьяўляюцца няпісьменнымі, асабліва старэйшыя. У гэтым годзе ў прыклад другім вёскам жанчына працуе на выбарчай пасадзе сябром сельсавету і ніколькі ня горш яна выконвае свае абавязкі за мужчыну

[illegible] ...на», часопіс „Белар. работніца і сялянка", а некаторыя бяруць у мясцовай чытальні.

Адна жанчына наведвае сходы Ганнаполь-Крупіцкай партыйнай ячэйкі, [illegible] ...так і грамадзкай. У далейшым неабходна больш уцягнуць жанчыну ў працу кааперацыі і розныя гурткі (культурна-асьветны, санітарны, вайсковы, сельска-гаспадарчы і г. д.).

Райённы.

ЗА САМАДЗЕЙНАСЬЦЬ МАС.

Грамадзкія арганізацыі ў Фарынаве.

40 хвілін язды ад Полацку і вас ужо сустракаюць хваёвыя лясы, раськінутыя хутары і вёскі. Фарынава самае звычайнае мястэчка: мытніца з новымі будынкамі, пошта, кааперацыя, партыйная ячэйка і іншыя арганізацыі.

Няма такога грамадзяніна на Полаччыне, які-б ня чытаў па газэтах пра Фарынаўскія грамадзкія арганізацыі і іх працу.

Першым мы павінны зараз даць думку чытачу, што ў Фарынаве няма «мёртвых» арганізацый. Там усе працуюць і робяць сваю справу.

Ваенізацыя—на першым...

Спачатку вясны Асоавіяхімаўская ячэйка начала ваенізаваць жыхароў Фарынава і акаляючае сялянства. Два разы ў месяц праводзяцца вайсковыя заняткі на якіх вывучаецца вайсковая справа: як уладаць вінтоўкай, праціўгазам, санпраца на вайне, значэньне авіяцыі і хіміі, роля насельніцтва ў адносіне да вайны, што павінна рабіць жанчына ў час вайны, стральба з вінтовак, тактычныя заняткі—вось над чым працуе фарынаўская ячэйка Асоавіяхіму.

Агульныя сходы праводзяцца рэгулярна. Амаль кожны таварыш вядзе тую альбо іншую работу і адчувае сваю адказнасьць.

У сучасны момант заняткі праводзяцца нават на акаляючых вёсках. Насельніцтва вельмі прыемна сустракае асоавіяхімаўцаў.

Не забылі і замежных барацьбітоў.

Фарынаўцы не забываюць і пра замежных барацьбітоў. Існуе і працуе ячэйка МОПР'у, якая зараз налічвае больш 60 сяброў. Праводзяцца сходы з дакладамі аб ролі арганізацыі, дапамозе замежным таварышам і інш. Некалькі разоў рабіліся спэцыяльныя вечары, спэктаклі на карысьць Мопру. У мясцовай насьценгазэце адчынен куток мопраўцаў. Трэба адзначыць, што беспартыйны актыў вельмі дапамагае ў працы. Фарынаўская ячэйка Мопр'у лічыцца на першым месцы у Ветрынскім райёне.

Рэлігійны фронт шатаецца.

Фарынаўцы не забылі і фронт барацьбы з рэлігіяй, якая яшчэ займае некаторае месца на акаляючых вёсках. Існуе яч. бязбожнікаў, якая зараз налічвае каля 35 сяброў. Пачаліся заняткі з гурткамі: аб задачах ячэйкі, карысьці працы сярод сялянства на фронце барацьбы з рэлігіяй. Некаторыя заняткі праводзяцца па вёсках, на якіх прысутнічае шмат сялян, моладзі і сялянак.

Рэлігійны фронт можна сказаць ужо шатаецца,—кажа сэкратар ячэйкі бязбожнікаў. Выпісваецца часопіс „Безбожник у станка" і шмат іншай літаратуры.

Селькор—гэта трактар.

Селькораўская праца ў Фарынаве стаіць на першым месцы. Арганізован гурток, які налічвае 30 таварышоў. Заняткі праводзяцца два разы ў месяц. На занятках распрацоўваюцца селькораўскія пытаньні, аб самакрытыцы, працы на вёсцы і г. д. Заняткі таксама праводзяцца па вёсках. Выдаецца насьценгазэта ў 15 экз., якая ахоплівае амаль усе вёскі Рудняускага сельсавету.

Селькор—гэта трактар,—упэўнена кажа кіраўнік т. Блажэвіч, які імкнецца шырока разьвярнуць селькораўскую працу.

Гэта правільна. Шмат чаго далі фарынаўскія селькоры. Выхад шмат тыражвай насьценгазэты кажа аб вялікай працы ў гэтай галіне.

Адчынілі чырвоны куток.

У мінулым месяцы сіламі парт'ячэйкі і моладзі ў в. Рагачы адчынен чырвоны куток. Купілі літаратуры, абсталявалі сялянскую хату і кожны вечар сабіраецца сялянства чытаць газэты і розныя кніжкі.

Маладзь в. Рагачы—добрая моладзь. Яна імкнецца да лепшага і сьветлага. Яна перастала хуліганіць, кінула вечарыны. Яна будуе новае, сьветлае, сучаснае...

Сьпір. Міхальцоў.

Фарынава.

Больш увагі культурна-масавай працы.

Лёзунг партыі і савецкае ўлады за калектывізацыю сельскае гаспадаркі не застаўся без увагі і на Магілёўшчыне.

За апошнія гады значна павялічваецца лік калгасаў і арцеляў па акрузе. А для таго каб весь ці грунтоўна гаспадарку, неабходна сярод калгасьнікаў весьці культурна-масавую працу. Шпаркі тэмп росту іх асабліва патрабуе разгортваньня гэтай працы. А пакуль што культ-праца ў калгасах, яшчэ вельмі ў дрэнных умовах знаходзіцца.

Возьмем к прыкладу ахоп дзяцей школай, якія падлягаюць навучаньню, дык яны ў пераважнай большасьці ахоплены школамі, але разам з тым яшчэ маюцца выпадкі ў некаторых калгасах дзе дзеці ня цалкам ахоплены вучобай і школы не наведваюць.

Не наведваюць школу, галоўным чынам дзеці бяднейшага слою сяброў калгасаў на матар'яльных умовах. А на гэта, да сучаснага моманту, як гэта відаць, звярачалася вельмі мала ўвагі.

У гэтай галіне асаблівая ўвага павінна быць зьвернута упачатку навучальнага году на поўны ахоп дзяцей сяброў калгасаў.

Калі возьмем галіну ліквідацыі няпісьменнасьці сярод дарослых тут справа абстаіць яшчэ горш. Узяць асобныя з калгасаў, напрыклад: калгас «Нарыманава» — Краснапольскага райёну з агульнай колькасьці 70 сяброў дарослых і дзяцей школьнага ўзросту—няпісьменных 35 асоб, калгас «Сталін» —Журавіцкага райёну—16 няпісьменных, «Весьнік» 10 і г. д. Агульная-ж лічба няпісьменных па акрузе сяброў калгасаў складае прыблізна 35 процантаў.

Гэта можна ахарактарызаваць тым, што партыйныя, савецкія, кааперацыйныя і грамадзкія арганізацыі вельмі мала звярачалі ўвагі на гэту працу, а калі і звярачвалі, дык вельмі мала.

Ёсьць выпадкі існаваньня ў асобных калгасах лікпунктаў якія былі арганізаваны па ініцыятыве некаторых калгасьнікаў, якія трохі наладжвалі гэту работу сваімі сіламі, закуплялі літаратуру, прымацоўвалі няпісьменных да пісьменных. Але без падтрыманьня ўсіх арганізацый і парасьветы, а таксама за адсутнічаньнем кіраўніцтва з боку апошніх—работа зрывалася і ніякіх вынікаў не давала. А ў пераважнай колькасьці калгасаў і гэта работа зусім не праводзілася.

Сродкі-ж на культмасавую працу калгасаў вылучаліся з іх агульных прыбыткаў вельмі ў малой колькасьці —10—15 р., а некаторымі і зусім не вылучаліся.

Палітасьветных устаноў (клюбаў і чырвоных куткоў) у большасьці калгасаў ня маецца, што ў значнай ступені адбіваецца на іх палітычным выхаваньні.

Амаль усе калгасы, за выключэньнем нядаўна арганізаваных, маюць невялічкія бібліятэчкі. Але тут ня зусім добра. Надборам літаратуры ніхто не кіраваў, у выніку чаго яны камплектаваліся з рознай літаратуры без вучоту неабходнасьці асобных кніжак для патрэб калгасаў; адзначаецца недастатак адпаведнай літаратуры па аддзелу сельскае гаспадаркі.

Масавая праца вакол бібліятэкі не налажана.

Кнігі чытаюцца ў большасьці індывідуальна, што ў сувязі з нізкай пісьменнасьцю сяброў калгасаў не дае асаблівай карысьці.

Хаты-чытальні, якія знаходзіліся на сваёй адлегласьці блізка ад калгасаў, да сучаснага моманту культурна-масавай работы ў апошніх не вялі і не вядуць.

Насьценныя газэты, якія існуюць пры хатах-чытальнях, не ўдзяляюць месца рабоце калгасаў, апошнія-ж сваіх газэт ня маюць.

Пэрыядычны друк калгасамі выпісваецца ў большасьці сялянскі, напрыклад з газэт: „Бедната", „Сялянская газэта", «Беларуская Вёска», «Савецкая Беларусь», «Маг. Селянін», «Эмес» і некаторая частка цэнтральных: як «Праўда» і другія... З часопісаў галоўным чынам выпісваюць „Калектывіст", «Сам сабе аграном». Але як часопісі, так і газэты таксама ў большасьці чытаюцца індывідуальна, а не калектыўна.

Кіно-перасоўкамі калгасы непасрэдна не абслугоўваюцца. Наведваньне кіно-пастановак сябрамі калгасаў бывае пры рабоце перасоўкі ў бліжэйшай вёсцы.

Таксама адсутнічае работа і грамадзкіх арганізацый. Асобных ячэек, за выключэньнем „Озету", у некаторых калгасах ня маецца. Сябры калгасаў толькі часткова ўцягнуты ў арганізацыі: МОП'р і ТДА-Авіяхіму ў бліжайшых вёсках.

Розных гурткоў у калгасах існуюць вельмі мала, а ў большасьці зусім няма. У асобных калгасах ёсьць сельска-гаспадарчыя і санітарныя, але і гэтыя праводзяць працу толькі зімою.

Значна лепей у параўнаньні з калгасамі, настаўлена культурна-масавая праца ў савгасах. Апошнія маюць больш лепшыя бібліятэкі, клюбы, а ў значнай частцы савгасаў і радыё (у 10 савгасах радыё-ўстаноўкі).

Савгасы забясьпечаны газэтамі і часапісямі ў дастатковай колькасьці. У большасьці з іх выдаюцца свае насьценныя газэты, але выпускаюць трэба сказаць, нерэгулярна. У асобных савгасах існуюць гурткі па сельскай гаспадарцы, па палітграмаце, прафэсыянальных і вайсковых.

З іншых форм культурнай працы прымяняемай як у савгасах, так і калгасах, зьяўляецца правядзеньне мітынгаў, масавых сходаў, лекцый і дакладаў на розныя тэмы.

У частцы калгасаў гэты від культмасавай работы пастаўлен здавальняюча. Так, напрыклад, некаторымі з іх за апошні год праведзена да 5 масавых сходаў, да 8 лекцый па агранаміі.

Сходы сяброў калгасаў, у большасьці праводзяцца раз у месяц; пытаньні, якія абгаварваюцца на сходах, датычацца гаспадаркі і ўнутранага распарадку.

Прыкмячаецца вялікая зацікаўленасьць сяброў калгасаў у абгаварэньні пытаньняў, якія ставяцца на сходах. Процант удзельнікаў дасягае 70-80

Затое грамадзкай зацікаўленасьці ў палепшэньні дабрабыту калгасаў з іх боку не наглядаецца.

З боку рабочых савгасаў маецца вялікі актыўны ўдзел як у грамадзкім так і ў гаспадарчым жыцьці, чаму спрыяе больш-менш здавальняючы падбор рабочых.

Праца сярод [illegible] як у калгасах, таксама і ў савгасах пастаўлена дрэнна. Дэлегацкія пункты маюцца толькі пры некаторых савгасах.

Асобныя сходы жанчын у савгасах і калгасах—адзіночныя зьявішчы, прычым правядзеньне іх адбываецца галоўным чынам пры наведаньні райжанарганізатараў, якія бываюць вельмі рэдка, а ў частцы калгасаў на працягу году зусім ня былі.

Масавая работа сярод жанчын абмяжоўваецца ў большасьці днём 8 сакавіка. Праўда, у некаторых савгасах жанчыны ўцягнуты ў працу праўленьня, дзе яны праводзяць культмасавую працу.

Арганізацыя быту ў калгасах не налажана. Кватэрныя ўмовы ў большасьці калгасаў нездавальняючыя. Калектыўнае харчаваньне, ня кажучы ўжо аб арцелях, адсутнічае ў пераважнай большасьці калгасаў. Маюцца толькі асобныя выпадкі калектыўнага харчаваньня для дарослых і асобна для дзяцей (калгас «Праца», Журавіцкага райёну).

Вялікай перашкодай да арганізацыі калектыўнага харчаваньня зьяўляецца адсутнічаньне належных кватэрных умоў.

Мэдычнай дапамогай калгасы абслугоўваюцца слаба.

Рэлігійнасьць у калгасах хаця ў значнай меры менш, чым акаляючага насельніцтва, але яшчэ моцна трымаецца сярод удзельнікаў калгасаў і асабліва жанчын. Гэта таму, што аслаблена масавая работа ў калгасах і таму, што вельмі слаба праводзілася культурна-масавая работа сярод калгасьнікаў.

Вось тыя недахопы культурна-масавай работы калгасаў, якія асабліва патрабуюць вельмі напружанай працы і ўвагі ўсіх арганізацый.

А. Сянькевіч.

г. Магілеў.

За сувязь з вёскай.

ШЭФСКІЯ ТАВАРЫСТВЫ І КУЛЬТУРНЫ ПАХОД.

[illegible] ...лепшых паходаў, рушылі ў культурны паход на вёску.

Я. П.

Шэфства кульгае.

Шырока разгорнутая ў свой час на старонках друку кампанія за ўзмацненьне і палепшаньне шэфпрацы, чамусьці не адбілася на Полаччыне. Тут да гэтага часу нават няма самастойных шэфарганізацый, а гэтая праца зводзіцца непасрэдна прафарганізацыямі.

Сама маса ў гэтай працы амаль што зусім ня ўдзельнічае і не адчувае сваіх абавязкаў, як шэф. Матэр'яльную дапамогу падшэфным вёскам аказвае сама арганізацыя з сваіх сродкаў.

Праца гэтая зусім кульгае, бо шэфы [illegible] сьпяць. Вось прыклад. Саюзы сувязі і шаўцоў шэфствуюць над двума сельсаветамі. Уся праца зводзіцца да аднаго бескарыснага выезду на працягу... году.

Сродкаў няма. Літаратурай вёскі амаль што не забясьпечваюцца. Ёсьць пры саюзах камісіі, але яны ня могуць ніяк убачыцца, каб... скласьці плян. Шмат хто з сяброў саюзу нічога ня ведае пра шэфства, нават ня чуў, што гэткае існуе. Вось і ўся праца, якая не патрабуе ніякіх камэнтарый.

Гэтакае становішча шэфпрацы назіраецца амаль-што па ўсіх саюзах. Шэфская праца па Полаччыне, як відаць ня лічыцца сур'ёзнай. Адпаведным арганізацыям трэба тэрмінова заняцца гэтым досыць важным пытаньнем, трэба перш за ўсё арганізаваць самастойныя шэфвобчаствы, выпрацаваць устаў і наладзіўшы павесьці сапраўднае шэфства.

Здаецца ўжо досыць кульгаць.

Мік. С.

МОПР У ВЁСЦЫ.

Дрэнна і вельмі дрэнна раней вялася мопраўская праца па Халопеніцкаму райёну. Канфэрэнцыі склікаліся рэдка, ды і бюро райкому МОПР'у бывала за хвост ня зловіш.

Нарэшце, 9 лютага г. г. абралі новы склад райкому МОПР'у. Рэвізійная камісія пачала пазіраць за працай райкому. Глядзі ты, і той у сваю чаргу пачаў штосьці рабіць. У выніку з 9-га лютага па 10-е верасьня гэтага году райкомам адаслана ў акругком МОПР'у сяброўскіх узносаў 26 р. 49 к. Ды старая запазычанасьць 7 р. 30 к. За кніжкі—10 р. 5 к., за плякаты—1 р., за літаратуру—5 руб., за «чырвоныя кветкі»—5 р. 64 к., ды на карысьць грамады—67 р. 4 к., разам 123 р. 2 к.

У некаторых ячэйках відаць пастаўлена праца ня зусім дрэнна, як напрыклад у ячэйцы МОПР'у пры Халопеніцкай сямігадовай школе, дзе запазычанасьці зусім няма, а сяброўскіх узносаў паступіла 17 р. 49 к. і ахвяраваньня 1 р. 70 к. Гурэцкая ячэйка ўнесла ахвяраваньня і розных узносаў 19 р. 90 к., Красналуцкая—3 р. 20 к. сяброўскімі ўзносамі, ды ахвяраваньнямі 17 р. 50 к. А таксама і Замошская—ўнесла ахвяраваньня 6 р. 38 к.

Ня гледзячы на дасягненьні, шмат назіраецца і недахопаў. У нашым райёне маюцца і такія ячэйкі, ад якіх ні сяброўскіх узносаў, ні ахвяраваньняў не паступала — гэта Пагарэльская ячэйка.

Маюцца і такія ячэйкі, у якіх лічыцца шмат запазычанасьці. Напрыклад, Узнацкая—8 р. 50 к., Барамская—3 р. 20 к., Хацюхоўская—3 р. 30 к., Латыгольская—2 р. 80 к., Траяноўская—1 р. 90 к., а Халопеніцкая нават мае за сабою 14 р. 50 к. запазычанасьці.

Мне здаецца, што сэкратаром адсталых ячэек трэба зьвярнуць больш увагі на падняцьце іх працы ў ячэйках, а райкому МОПР'у трэба даваць больш свайго кіраўніцтва ячэйкам, бо тыя, хто знаходзіцца пад уціскам капіталу, чакаюць дапамогі.

Гр. Лапіцкі.

Вёска Гурэў, Менічына.

ШЭФТАВАРЫСТВА ПРАЦУЕ ДОБРА.

Адно з шэфтаварыстваў на Аршаншчыне, якое праводзіць досыць задавальняюча працу—гэта т-ва пры Беларускай сельска-гаспадарчай акадэміі. Гэтым таварыствам разгорнута праца досыць добра, на ахопу насельніцтва вакольных вёсак, аказваецца дапамога на перабудове землякарыстаньня ў вёсках, дапамагае разьвіваць сельскую гаспадарку і пераводзіць яе на сацыялістычны лад. Адно толькі дрэнна ў гэтым шэфтаварыстве, што недастаткова ўцягнуты ў сябры т-ва студэнты, рабочыя, служачыя і навуковыя працаўнікі акадэміі. Напрыклад з 1585 сяброў саюзу ў таварыства толькі ўцягнута—282 чал.

Самыя актыўныя сілы ў працу шэфтаварыства ня ўцягнуты, як напрыклад, студэнты землябудаўнічага, ляснога і мэліарацыйнага факультэтаў. Ня ўсе навуковыя працаўнікі памянёных факультэтаў таксама ўцягнуты ў шэфпрацу.

ШТО-Ж ЗРОБЛЕНА ШЭФТАВАРЫСТВАМ?

А вось што: таварыства абслугоўвае 24 вакольных вёскі ў галіне сельскай гаспадаркі. На шматпольле шэфтаварыствам пераведзена сёлета 1800 гаспадарак, з гэтых гаспадарак 1200 жывуць у пасёлках.

Пры непасрэдным садзейнічаньні т-ва арганізаваны 1 калгас і 1 машыннае та-ва. Былі арганізаваны 7 курсаў па сельгаспадарцы якія прайшлі 290 слухачоў з іх 203 самастойныя гаспадары. Шэфтаварыства абслугоўвае 20 дзіцячых клюбаў на вёсцы, пры якіх закладзены з паказальнай мэтай групавыя агароды. Пры непасрэдным садзейнічаньні т-ва дзяцьмі сябрамі клюбаў закладзена ў сёлетнім годзе 1344 індывідуальныя гароды.

У далейшым т-ву трэба ўцягнуць як мала больш студэнцтва і навуковых працаўнікоў у сябры т-ва, шырэй разгарнуць шэфства над сялянствам вакольных населеных пунктаў. Згрупаваць вакол т-ва на вёсцы актыў. Наладзіць добрую сувязь з грамадзкімі арганізацыямі, сельсаветамі і камісіяй якая зараз адсутнічае. Разгарнуць антырэлігійную працу.

Станіслаў І.

Кепска бяз шэфа.

Раней над нашай вёскай Раўнапольле, Рудзенскага сельсавету, Сьмілавіцкага райёну быў шэф—женская пошта. Адразу ўсё ішло добра, былі газэты, розная літаратура, хата-чытальня кожны вечар адчынена. Цяпер ужо восень: моладзь рвецца прачытаць газэту, кніжку, а газэт і кніжак няма.

Ужо больш паўгода як прыяжджаў шэф, а пасьля ўжо ніхто не заглянуў.

Культасьветная праца не вядзецца.

На ўсю вёску выпісваецца толькі некалькі экзэмпляраў «Беларускай Вёскі».

Чубар.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў БССР

ПРА МЕРАПРЫЕМСТВЫ ДЛЯ РАЗЬМЕРКАВАНЬНЯ НА РАБОТУ ДЭМАБІЛІЗАВАНЫХ ЧЫРВОНААРМЕЙЦАЎ.

У дадатак да пастановы ЦВК і СНК БССР ад 10 красавіка 1925 году «Пра парадак дачы работы ў грамадзянскіх установах і прадпрыемствах асобам, звольненым з РСЧА і РСЧФ» (З. З. БССР 1925 г., № 20, арт. 179) і пастановы СНК БССР ад 29 сьнежня 1926 году «Аб зацьверджаньні дадатковага сьпісу пасад у грамадзянскіх установах, якія павінны абавязкова замяшчацца дэмабілізаванымі з Чырвонай Арміі і Флёту» (З. З. БССР 1927 г., № 2, арт. 11), Савет Народных Камісараў БССР, каб найхутчэй разьмеркаваць на работу дэмабілізаваных чырвонаармейцаў, пастанаўляе:

1. Даручыць Народнаму Камісарыяту Працы [illegible]
2. Даручыць Белсельтрэсту [illegible]
3. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства і Белсельсаюзу [illegible]
4. Даручыць Народнаму Камісарыяту Рабоча-Сялянскае Інспэкцыі [illegible]
5. [illegible]
6. Даручыць акруговым выканаўчым камітэтам [illegible]

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР М. Карклін.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР А. Дубавіцкі.

31 кастрычніка 1928 году.
г. Менск.

Постановление

Совета Народных Комиссаров БССР

О МЕРОПРИЯТИЯХ ПО РАСПРЕДЕЛЕНИЮ НА РАБОТУ ДЕМОБИЛИЗОВАННЫХ КРАСНОАРМЕЙЦЕВ.

В дополнение постановления ЦИК и СНК БССР от 10 апреля 1925 года „О порядке предоставления работы в гражданских учреждениях и предприятиях уволенным из РККА и РККФ" (С.У. БССР 1925 г., № 20, ст. 179) и постановления СНК БССР от 29 декабря 1926 года „Об утверждении дополнительного списка должностей в гражданских учреждениях, которые должны обязательно замещаться демобилизованными из Красной Армии и Флота» (С.З. БССР 1927 г., № 2, ст. 11) Совет Народных Комиссаров БССР, в целях наиболее быстрого распределения на работу демобилизованных красноармейцев, постановляет:

1. Поручить Народному Комиссариату Труда при укомплектовании рабочей силой новых предприятий и при расширении существующих, включить в общее число безработных, посылаемых на эти предприятия не менее 10 процентов демобилизованных, в первую очередь тех, которые имеют соответствующую квалификацию и работали по найму до службы в Красной армии.
2. Поручить Белсельтрэсту в двухнедельный срок распределить в советских хозяйствах не менее 50 демобилизованных красноармейцев, согласовав этот вопрос с Народным Комиссариатом Труда.
3. Поручить Народному Комиссариату Земледелия и Белсельсоюзу принять меры к распределению возможного числа демобилизованных красноармейцев в существующие коллективные хозяйства, организации из демобилизованных красноармейцев новых сельско-хозяйственных коллективов и содействовать им паевыми взносами и другими мероприятиями.
4. Поручить Народному Комиссариату Рабоче-Крестьянской Инспекции наблюдать за исполнением настоящего постановления и проверкой исполнения действующих постановлений о льготах демобилизованным красноармейцам.
5. За неисполнение настоящего постановления и действующих постановлений о предоставлении работ демобилизованным красноармейцам виновные привлекаются к ответственности.
6. Поручить окружным исполнительным комитетам содействовать соответствующим органам в выполнении настоящего постановления, периодически заслушивать доклады и наблюдать за своевременным проведением в жизнь настоящего постановления.

Зам. Председателя Совета Народных Комиссаров БССР М. Карклин.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

31-го октября 1928 г., г. Минск.

ХРОНІКА.

Абслугоўваньне прафсаюзнага гледача тэатрам.

З мэтай паляпшэньня абслугоўваньня арганізаванага прафсаюзнага гледача, Першы Беларускі Дзяржаўны Тэатр паказвае ўсе дні тыдню за паасобнымі арганізацыямі. Так, па серадах спэктаклі даваецца для камсамолу і [illegible] чарзе, па чацьвяргох—для [illegible] асьветы і савгандальслужачых [illegible] чарзе, па пятніцах і суботах—для культаддзелу ЦСПСБ, які будзе [illegible]

Мануфактура—вёсцы.

У першым квартале бягучага гаспадарчага году сельскія мясцовасьці атрымаюць праз спажывецкую кааперацыю 8.720 кіп баваўняна-папяровай мануфактуры. З гэтай колькасьці Менская акруга атрымае 1.597 кіп, Віцебская і Полацкая акругі—2.283 кіп, Аршанская і Магілеўская—2.398 кіп, Бабруйская—813 кіп, Гомельская і Мазырская акругі—1.629 кіп.

Апрача гэтага, аддзяленьне Дзяржгандлю адпускае дадаткова для [illegible] тоўчых раёнаў БССР 280 кіп баваўняна-папяровай мануфактуры.

Справаздачна-перавыбарчая кампанія спажывецкай кааперацыі.

Згодна пастановы сэсіі Савету Белкаапсаюзу, справаздачна-перавыбарчая кампанія па лініі сельскай спажывецкай кааперацыі будзе праводзіцца ў працягу [illegible] месяцаў 1929 г. Перавыбары праўленьняў цэрабкопаў і гарадзкіх спажывецкіх таварыстваў адбудзецца з 15-га [illegible] па 15-га лютага 1929 г.

Арганізавалася новая дарожная ўстанова.

Беларускае кіраўніцтва мясцовага транспарту аб'ядналася з шляхавым аддзелам НК Унутраных Спраў БССР. Аб'яднаныя ўстановы ўтварылі галоўнае кіраўніцтва шасэйна-грунтавых дарог і мясцовага транспарту БССР.

Гэта новая ўстанова, па лініі мясцовага значэньня падпарадкавана СНК БССР, а па лініі дзяржаўных дарог [illegible] і НК Шляхоў СССР.

Дапамога рабочаму вынаходзтву.

Бюро па рабочаму вынаходзтву пры ВСНГБ выдала тав. К. Марозу сродкі на паездку ў Ленінград для ўдзелу ў выстаўцы рабочага вынаходзтва і для аформленьня сваіх вынаходак.

[illegible]

Падрыхтоўка санітарных дактароў для вёскі.

[illegible]

Новая школа крэдытаваньня.

[illegible]

Што фатаграфаваць у сьвяточныя дні.

[illegible]

Калектыўнае вока фатаграфіі—на службу заваёвам Кастрычніка.

Менскі дзень.

[illegible]

ПАПРАЎКА.

[illegible] ТРЭБА АДЗНАЧЫЦЬ „ЧАРЧНУ", ПАВОДЛЕ ПАЭМЫ МІХ. ЧАРОТА І «ЦЯРНІСТЫ ШЛЯХ»...

СУД.

Каб ня гусі—усё-б добра было.

Трахім Казьляк працаваў у свайго дзядзькі Г. Вераб'я. Дзядзька мае добрую гаспадарку. Яго коні і гусі швэндаліся па чужых гародах і палёх. Асабліва абрыдлі гусі Цяцерскаму, які на быўшым цьвінтары зрабіў гарод. Яны і дзявалі і начавалі ў гэтым гародзе. Некалькі разоў Цяцерскі, яго жонка і дзеці заганялі гусей да Вераб'я на двор. Сам Цяцерскі, а таксама і яго жонка няраз прасілі Вераб'я, сябра гарсавету, каб той ня пушчаў гусей. Нічога не дапамагала. Верабей толькі сьмяяўся з гэтага і ніякіх крокаў не рабіў, каб мірна ўладзіць гэтае пытаньне.

Аднаго разу жонка Цяцерскага матыкавала бульбу ў гародзе. Яна павінна была часта кідаць працу і ганяць гусей. Урэшце, ёй гэта абрыдла і яна, злавіўшы гуся, выкінула яе на вуліцу. Гэта ўбачыў Трахім Казьляк. Ён так абурыўся гэтым, што кінуўся ў гарод, выхапіў матыку і выцяў Цяцерскую па галаве. Тая ўпала ў непрытомнасьці. Гэта бачылі суседкі, якія кінуліся ратаваць жанчыну. Ледзь-ледзь іх удалося адратаваць яе ад сьмерці. Яшчэ некалькі хвілін [illegible] дапамогі—і ўсё было-б скончана.

Гэтую справу нядаўна разглядаў народны суд 12 участку ў г. Слуцку і на падставе артыкулу 105 КК засудзіў Казьляка на 1 год пазбаўленьня волі.

Так, дзякуючы гусям і добраму выхаваньню свайго дзядзькі, Казьляк папаў у Допр.

Мытлянец.

ШАХМАТЫ № 24

пад рэдакцыяй А. А. Каспэрскага.

Задача Ю. Насьцюшэнка (Менск).

Друкуецца першы раз.

Б: Крd6, Сh1, Кс6 і d8 пп: а4...(5)
Ч: Кра6. пп: а5...(2).
Мат у тры хады.

Партыя іграна ў 2 туры 10-Х.

Бел. Маневіч-Гомель, Чорн. Сташэўскі Магілеў.

1. е2-е4, Кb8-с6. 2. d2-d4, е7-е6. 3. Кg1-f3, d7-d5. 4. Кb1-с3, Сf8-b4. 5. е4-е5, Кg8-е7. 6. Сf1-d3, Сb4-а5. 7. 0-0, Кс6-b4, 8. Сd3-b5+Сс8-d7. 9. Фd1-е2, а7-а6. 10. Сb5:d7+Фd8:d7. 11. а2-а3, Кb4-с6. 12. Фе2-d3, Са5-b6. 13. Кс3-е2, Кс6-а5. 14. Ке2-g3 Фd7-b5. 15. Фd3-е3, h7-h6. 16. b2-b3, с7-с5. 17. Сс1-d2, с5:d4. 18. Кf3:d4, Фb5-d7. 19. Сd2:а5. Сb6:а5. 20. Кg3-h5, Са5-b6. 21. с2-с3, Ке7-f5. 22. Фе3-f4, Кf5:d4. 23. с3:d4, Лh8-g8. 24. Лf1-е1, Са5-d8. 25 h2-h4, Фd7-е7. 26. g2-g3, Фе7-d7. 27. Ла1-с1 Сd8-е7. 28. b3-b4. Ла8-d8. 29. Лс1-с3, g7-g5. 30. Фf4-с1, Лg8-g6. 31. Ле3-с7, Фd7-b5. 32. Ле1-е3, g5:h4. 33. Ле3-f3, h4:g3. 34. Фс1-f4, g3.f2+. 35. Крg1:f2, f7-f5. 36. е5:f6, Се7-d6. 37. Кh5-g7+ Кре8-f8. 38. Кg7:е6+Крf8-g8. 39. f6-f7+Крg8-h8. 40. Кеb:d8, Сd6-f8, 41. Фf4-е5+ Крh8-h7. 42. Кd8-е6. Чорныя здаліся. Цікавая партыя.

Менск.

27 кастрычніка ў чыгуначнай школе імя Чарвякова адбыўся сэанс адначасовае гульні ў шахматы Кейлеса. Вынікі +13=1−2.

Міжкружковыя спаборніцтвы.

У нядзелю, 4 лістапада, а 12 гадзіне раніцы ў памяшканьні клюбу гарбароў пачнуцца міжкружковыя спаборніцтвы па шахматах і шашках па саюзу гарбароў.

28 кастрычніка ў памяшканьні клюбу „Савгандальслужачых А. Каспэрскі зрабіў даклад аб выніках шахматна-шашачнага зьезду. У кружку клюбу ў хуткім часе пачнуцца рэгулярныя заняткі пад кіраўніцтвам А. Каспэрскага.

Што слухаць па радыё.

НЯДЗЕЛЯ, 4-ГА ЛІСТАПАДА.

10-00—10-25 Гутарка «Царква і Кастрычнікавая рэвалюцыя».
10-25—10-55 Сялянскі ранішнік.
10-55—11-30 Сялянскі канцэрт.
11-30—11-55 Даклад на польскай мове.
11-55—12-25 Сьпявайце разам з намі.
12-25— 1-00 Дзіцячы канцэрт.
1-00— 1-55 6-я лекцыя па вывучэньню мовы эспэранто.
6-00— 6-30 Камсамольская газэта «Чырвоная Зьмена» па радыё.
6-30— 7-10 Сялянская газэта „Беларуская вёска" з польскім адд.
7-10—8-10 Радыёаматар па радыё з адказамі на тэхнічныя запытаньні.
8-10— 8-35 Палітычны даклад
8-35—11-00 Канцэрт.

Сьпіс асоб,

прынятых на службу ў шэрагі Менскай Акруговай Міліцыі

Трыфонаў, Сяргей Давідаў, нараджэньня 1904 г., грамадз. Сталінградзкай г. Хапёрскай акр. ст. Філіноўская; Войтка, Лука Яўсеяў, нараджэньня 1904 г., грам. Сьмілавіцкага р. Перажырскага с.-с. в. Зазер'е Менскай акругі; Кароткі, Мікола Барысаў, нарадж. 1904 г., грамадз. Бабруйскай акр. Сьвіслацкага р. с. Пагарэлае; Міласэрдаў, Пётра Іванаў, нараджэньня 1904 г., грам. Сталінградзкай г. Хапёрскае акр. Кумылскай вол. х. Кашын; Гарашкевіч, Іван Грыгораў, нараджэньня 1903 г., грам. Ковенскай губ. гор. Коўня; Гарлаваў, Зьмітро Іванаў, нарадж. 1904 г., грам. Пэнзенскай губ. Чырвонаслабодзкага пав. с. Бабеева; Дзегцяроў, Міхась Данілаў, нарадж. 1904 г., грам. Сталінградзкай г. ст. Мядзведзіцкая Крэменскай вол. в. Гуляеўка; Міронаў, Пракоп Грыгораў, нарадж. 1896 г., грам. Менск. г. Пінскага п. Браніцкай вол. в. Рускае; Міклуш, Уладзімер Алесяў, нарадж. 1905 г., грам. гор. Менску; Вішнеўскі, Язэп Уладзіміраў, нарадж. 1903 г., грам. Віленскай г., Ашмянскага п. в. Корбуты; Чэпікаў, Пілін Амельлянаў, нарадж. 1904 г., грам. Бранскай г. Пачэпскага павету, в. Плюўскае; Пінчук, Андрэй Сяргееў, нарадж. 1904 г., грам. Мазырскае акр. Калінкавіцкага р. в. Ракаў; Фалькевіч, Антось Якубаў, нарадж. 1904 г., грам. Плешчаніцкага р. в. Слабада. Менскае акр.; Пінчукоў, Аляксей, нарадж. 1904 г., грам. Бабруйскае акр., Рагачоўскага р-ну, в. Гарадзец Кузьняцоў, Сяргей Іванаў, нарадж. 1904 г., грам. Пэнзенскай г. і пав. ім. Бела-Каменная.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Заняткі ангельскай мовы а 5 гадз.

Сёньня 4 лістапада Белдзяржтэатрам пад кіраўніцтвам Галубка будзе пастаўлена драма ў 5-ці актах Ільінскага «Лес Цёмны» пачатак а 9 гадз. пункт. Білеты ад 20 к.—60 к.

У навуковым т-ве.

У нядзелю, а 5 гадз. увеч., у фізычнай аўдыторыі адбудзецца пасяджэньне Фіз.-матэм. сэкцыі, на якім будуць заслуханы справаздачы аб замежных камандыроўках дап. Усьпенскага і Дыдыркі.

ДА ВЕДАМА ТРОЕК ПА ПРАВЯДЗЕНЬНІ МЕСЯЧНІКА ПА ЗБОРУ ЛОМУ.

Сёньня, 4-га лістапада, а 2-й гадзіне дня ў памяшканьні рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена" скліканецца нарада ўсіх раённых і ячэйкавых троек па збору лому. На абвестцы дню: 1) як пачаць канкрэтна правядзеньне суботніка і 2) інфармацыі з месц.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ЗАКЛЮЧНЫ БАЛЯНС

БЕЛАРУСКАГА СЯРНІКОВАГА ТРЭСТУ на 30 верасьня 1927 г.

АКТЫЎ.

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	Па Белсярпіктрэсту	Па фабр. „Чырвоная Бярэзіна"	Усяго: Прыватная	Усяго: Агульная
МАЕМАСЬЦЬ.				
1. Будынкі і пабудовы	893391—47	314245—90	1207637—37	
2. Абсталяв. машыны і інструм.	789974—30	191436—25	968505—55	
3. Гасп. інвэнтар	69610—03	8702—21	78312—24	
4. Транспарт	6525—04	652—70	7177—74	
5. Маем. фонду палеп. быту рабочых	125168—47	—	125168—47	2399706—37
Запасн. абстал.	582306—42	18337—12	—	600643—54
Незаконч. будынкі і кап. рамонт	908921—09	252165—31	—	1161086—40
МАТАР'ЯЛЫ.				
1. Асноўныя	848272—00	146177—44	994449—44	
2. Апал	171536—79	15336—88	186873—67	
3. Дапаможныя	102178—07	51316—97	153495—04	
4. Рамонт.-будаўн.	217061—54	41965—59	259027—13	
5. У дарозе	16634—44	47522—58	64157—02	1658002—30
Нясконч. загат.	17012—43	75137—77	—	92150—20
„ вытворч.	—	9531—82	—	9531—82
Паўфабрыкаты	9094—98	110—00	—	9204—98
Тав. і гат. выраб.	483712—37	24695—75	—	508408—12
Грашов. сродкі (каса і бяг. рах.)	59154—85	235429—55	—	294584—40
Процантн. паперы	18857—31	37435—82	—	56293—13
Паі і акцыі інш. прадпрыемст.	44112—00	34382—16	—	78494—16
УКЛАДЫ.				
Уклады на жылбуд.	—	37131—80	—	37131—80
ВЭКС. І ДАКУМЭНТЫ ДА АТРЫМАНЬНЯ.				
1. Вэкс. да атрыман.	519554—13	446202—20	965756—33	
2. „ вучц. у Банк	1174839—98	69254—87	1244094—85	
3. „ пратэставан.	21405—40	—	21405—40	
4. Дакум. да атрым.	13617—52	55721—12	69338—64	2300595—22
Падсправаздачн. сумы	4562—89	667—65	—	5230—54
Дэбітары.				
1. Рабочыя і служач.	26471—49	12018—15	38489—64	
2. Пастаўшчыкі	120214—00	298067—90	418281—90	
3. Пакупнікі	644683—20	221358—77	866041—97	
4. Інш. дэбіторы	37071—18	213965—79	251036—97	
5. Няпэўн. даўжнікі	85987—09	3624—00	89611—09	1663461—57
Выдат. будуч. гадоў	76895—23	30832—29	—	107727—52
БАЛЯНС	8088825—71	2893426—36	—	10982252—07

ПАСЫЎ.

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	Па Белсярпіктрэсту	Па фабр. „Чырвоная Бярэзіна"	Усяго: Прыватная	Усяго: Агульная
КАПІТАЛЫ.				
1. Статутны капітал	2609782—01	850464—42	3460246—43	
2. Рэзэрвовы	13728—00	35337—20	49065—20	
3. Амортызацыйны	195542—89	59453—05	254995—94	3764307—57
ФОНДЫ І РЭЗЭРВЫ.				
1. Фонд па палепш. быту рабочых	—	—	—	
а) У маемасьці	125168—47	—	125168—47	
б) Вольны астатак	—	1987—67	1987—67	
в) У ссудах на жылбудаўніцтва	—	37131—80	37131—80	
2. Спэцыяльн. фонды	39809—10	38794—54	78603—64	
3. Рэзэрвы па няпэўн. даўгох	85987—09	3624—00	89611—09	
4. Рэзэрвы іншыя	1837—53	5223—01	7060—54	339563—21
ПАЗЫКІ, ССУДЫ І КРЭДЫТЫ.				
1. Банкі па доўгатэрм. ссудах	180675—00	350000—00	530675—00	530675—00
Вэксалі выдадзеныя	968583—85	16587—50	—	985171—35
АБАВЯЗАЦ. ПА БЛЯНКАНАДПІСАЦ.				
1. Банкі па вуч. вэкс.	990731—96	60444—38	1051176—34	
2. Розныя асобы па блянкав. вэксал.	184108—02	8810—49	192918—51	1244094—85
КРЭДЫТОРЫ.				
1. Рабочыя і служач.	70641—54	21950—80	92592—34	
2. Пастаўшчыкі	158879—94	75588—59	234468—53	
3. Пакупнікі	124897—65	11738—80	136636—45	
4. Неаплач. падаткі і зборы і абавяз. узносы	1809779—11	646538—88	2456317—99	
5. Розныя	321961—79	290218—40	612180—19	3532195—50
ПРЫБЫТАК.				
1. Прыбытак за справаздачны год	206711—76	379532—83	—	586244—59
БАЛЯНС	8088825—71	2893426—36	—	10982252—07

ЗАБАЛЯНСАВЫЯ АРТЫКУЛЫ.

1. Гарант. вэкс. прыв. у забясьп.	57000—00	12500—00	69500—00	
2. Кашт. прыйнят. у забесьпячэн.		25—00	25—00	
3. Вэксалятрым. у забесьпяч.		438523—27	438523—27	508048—27
УСЯГО	8145825—71	3340061—04	—	11490300—34
ПА-ЗА БАЛЯНСАМ:				
Зямля	21,35 гкт.	7,074 гэкт.	—	28,424 гэкт.

1. Вэксаляд. пад забесьпяч.	57000—00	12500—00	69500—00	
2. Дэпанэнты		25—00	25—00	
3. Вэксалі выдадз. гарант		438523—27	438523—27	508048—27
УСЯГО	8145825—71	3340061—04	—	11490300—34

Кіраўнік трэстам ДВАРЭЦКІ. Галоўны бухгальтар МІЛЕЙКОЎСКІ.

РАХУНАК ПРЫБЫТКАЎ І СТРАТ.

	З 1-У—30-ІХ 1927 г.	З 1-Х-26 г. на 30-ІХ-27 г.		
Агульна-адміністр. выдаткі	37055—94	41014—22	78070—16	
Гандлёв. выдаткі	95314—20	244827—18	340141—38	
Процан. выплачан.	64787—98	18597—26	83385—24	
Адліч. у рэзэрв па няпэўн.	4060—40	293—05	4353—45	
Страта ад безнадз. даўгоў	885—07	—	885—07	
Розныя страты і выдаткі	32289—95	14405—95	46695—90	553.531—20
Прыбытак (сальдо)	206711—76	379532—83	—	586.244—59
УСЯГО	441105—30	698670—49	—	1.139.775—79

Прыбытак ад рэалізац. тавараў паўфабрыкатаў	321590—75	603248—92	92483—67	
Проц. атрыман.	64845—39	70120—33	134965—72	
Розн. прыбыткі	54669—16	25301—24	79970—40	1.139.775—79
УСЯГО	441105—30	698670—49	—	1.139.775—79

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ ПРЫБЫТКАЎ.

З выяўленага за справаздачны год прыбытку ў суме . . . Р. 586.244—59
Выключаецца ў аплату падаходн. падатку і на мясцов. сродкі 10 проц. . . . » 58.624—46

АСТАТ. СУМЫ . . . Р. 527.620—13

РАЗЬМЯРКОЎВАЕЦЦА:

10 проц. у рэзэрвовы капітал . . . Р. 52.762—02
10 проц. у фонд па палепш. быту рабочых . . . » 52.762—02
0, 25 проц. прэміраваньня . . . » 1.319—06
35 проц. у прыбытак дзяржавы . . . » 184.667—05
10 проц. у фонд ОДК . . . Р. 52.762—02
10 проц. у фонд спэцыяльн. сродкаў . . . « 52.762—02
24,75 проц. у фонд пашырэньня . . . « 130.585—94
УСЯГО . . . 527.620—13

Кіраўнік трэстам ДВАРЭЦКІ. Галоўны бухгальтар МІЛЕЙКОЎСКІ.

Гэты балянс, рахунак прыбыткаў і страт і разьмеркаваньне прыбыткаў зацьверджаны ў пасяджэньні Прэзыдыуму ВСНГ БССР ад 2-УІ-28 г. (прат. № 36, § 373, 374) і ФК ВСНГ БССР дазволены да апублікав. у друку.

Заг. ФК ВСНГ ПАГОСЦКІ.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР.

НЯДЗЕЛЯ 4 лістапада. Спэктакль саюзу швэйнікаў ЗАПЯЮЦЬ ВЕРАЦЁНЫ. Сучасная мэлёдрама ў 4-х дзеях, 13 абразох. Астача білетаў—у касе тэатру ад 6 г. увечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». З аўторка, 30-га кастрычніка НОВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ АСЯ ДРАМА Ў 7 ЧАСТКАХ. Звыш праграмы: толькі 6 гастроляў Н. В. ДУЛЬКЕВІЧ.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА". З аўторка 30 кастрычніка. НОВЫ НЯМЕЦКІ БАЯВІК ПЕРШЫМ ЭКРАНАМ У СССР. Мастацкі спартыўны фільм „11—ЧАРЦЕЙ—11". Звыш праграмы—кіно-хроніка. 3 сэансы—Пачатак 1-га сэансу а 7 г., 2-га а 8 г. 45 м., 3-га а 10 г. 30 м. Каса ад 5 гадз.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». З аўторка, 30-га кастрычніка Новая мастацкая пастаноўка савкіно. „ПРЫНЦ ПАЛКІХ МАРАЎ" (Знойны прынц) маст. драма ў 7 частках. Звыш праграмы—кіно-хроніка. 3 сэансы—пачатак 1-га а 7 г., 2-га а 8 г. 45 м, 3-га а 10 г. 30 м. Каса ад 5 гадз.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПІЯНЭР". АНЯ драма ў 6 частках. Звыш праграмы—кіно-хроніка «Совкино».

АБВЕСТКА.

МЕНСКІ АКРУГОВЫ ФІНАНСАВЫ АДДЗЕЛ АБВЯШЧАЕ,

што на падставе арт. 24 увагі 1-ай Палажэньня аб мясцовых фінансах БССР і згоды Упаўнаважанага НК Шляхаў Зносін пры СНК БССР,

з 10-га лістапада 1928 году

ўводзіцца спагнаньне мясцовага падатку з прывазімых і вывазімых цяжараў на ст. Негарэлае МББ чыгункі.

Стаўкі падатку з цяжараў, а роўна з гэтым і выняткі па спагнаньню вызначаны абавязковай пастановай Менскага Акруговага Выканаўчага Камітэту ад 24-га мая 1928 г. за № 9 (арт. 4 і 13).

Нам. заг. Акрфінаддзелам КАТКОВІЧ.

2 лістапада 1928 г.

Галоўлітбел 302. 2-я дзяржаўная друкарня.